

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

**MINISTERSTWO
ROZWOJU**

Mazowsze.
serce Polski

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Radziejowice
Gmina nie tylko na weekend!

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Spis treści

1. Wstęp.....	4
2. Zastosowana metodyka	6
3. Charakterystyka obecnej sytuacji gminy Radziejowice	10
3.1 Lokalizacja Gminy Radziejowice	10
3.2 Sfera społeczna	11
3.2.1 Demografia	12
3.2.2 Pomoc społeczna	15
3.2.3 Przemoc w rodzinie.....	23
3.2.4 Aktywność społeczna mieszkańców.....	25
3.2.5 Dostęp do kultury i edukacji	27
3.3 Podsumowanie sfery społecznej.....	29
3.3.1 Analiza przyczyn występowania zjawisk kryzysowych.....	31
3.4 Pozostałe zjawiska kryzysowe	32
3.4.1 Sfera gospodarcza.....	32
3.4.2 Sfera środowiskowa	36
3.4.3 Strefa funkcjonalno-przestrzenna.....	44
3.5 Podsumowanie pozostałych zjawisk kryzysowych	52
3.5.1 Analiza przyczyn występowania zjawisk kryzysowych.....	53
3.6 Wnioski z przeprowadzonej diagnozy zjawisk kryzysowych.....	55
4. Podsumowanie ankietyzacji mieszkańców.....	56
5. Identyfikacja obszarów zdegradowanych wraz z uzasadnieniem	59
6. Analiza potencjałów i barier.....	62
7. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	68
8. Wskazanie obszaru rewitalizacji.....	69
PODOBSZAR A – RADZIEJOWICE	71
PODOBSZAR B – KORYTÓW A	72
PODOBSZAR C – KORYTÓW	73

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

PODOBSZAR D – KUKLÓWKA ZARZECZNA.....	74
PODOBSZAR E – KUKLÓWKA RADZIEJOWICKA.....	75
PODOBSZAR F – BUDY JÓZEFOWSKIE	76
PODOBSZAR G – TARTAK BRZÓZKI	77
Spis tabel.....	78
Spis rysunków	79

1. Wstęp

Przemiany społeczno-gospodarcze, jakie zachodzą na przestrzeni ostatniego ćwierćwiecza wywołane procesem globalizacji oraz transformacją ustrojową i wyzwaniem gospodarki wolnorynkowej spowodowały szereg niekorzystnych zjawisk i procesów na obszarach jednostek samorządu takich jak degradacja tkanki materialnej oraz narastające problemy w sferach społecznej i gospodarczej. W takiej sytuacji szczególnego znaczenia zaczęło nabierać planowanie oraz realizacja kompleksowych projektów rewitalizacyjnych, obejmujących sferę przestrzenną, społeczną, gospodarczą, środowiskową i kulturową, a tym samym odpowiadających na indywidualny zestaw zidentyfikowanych problemów, czynników i zjawisk kryzysowych występujących na danym obszarze.

Perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2014-2020 otwiera nowy rozdział w programowaniu procesów rewitalizacji w Polsce. Poprzednio, jedynie miasta otrzymały możliwość prowadzenia rewitalizacji. Obecnie również obszary wiejskie mają szansę na zmianę znaczenia przestrzeni oraz rozwiązywanie problemów społecznych z wykorzystaniem środków pochodzących z Unii Europejskiej przeznaczonych na rewitalizację.

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji pod pojęciem rewitalizacji należy rozumieć: „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji” (art. 2.1.).

Definicja rewitalizacji podkreśla kilka istotnych zagadnień i wyzwań, które związane są z procesem wychodzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych.

- ➡ Po pierwsze proces rewitalizacji powinien być realizowany w sposób kompleksowy. Powinien nie tylko rozwiązywać lub eliminować wybrane zagrożenia i problemy, ale także wykorzystywać potencjały rozwoju obszaru rewitalizowanego, całej gminy jak i otoczenia zewnętrznego. Program rewitalizacji powinien również zapewnić komplementarność w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz źródeł finansowania.
- ➡ Proces rewitalizacji powinien być po drugie prowadzony w sferze społecznej, przestrzennej oraz gospodarczej. Wybór kluczowych obszarów do rewitalizacji powinien być poprzedzony rzetelną diagnozą. Analiza zagadnień społecznych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i techniczno-budowlanych pozwoli dokonać pełnej diagnozy problemów i zagrożeń oraz wska-

zać obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, a w konsekwencji wyznaczyć obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji. Ostateczny wybór obszarów do rewitalizacji powinien być wyborem najefektywniejszej ścieżki działań, w kontekście oczekiwanych rezultatów.

- ➡ Po trzecie, istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. Aktywowanie i udział mieszkańców oraz włączenie, organizacja i formowanie miejscowej sieci interesariuszy w danym obszarze są warunkami koniecznymi powodzenia długofalowego rozwoju obszarów kryzysowych oraz wyprowadzenia ich z tego stanu.

Dokument pt. „Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych Gminy Radziejowice wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji” został przygotowany i opracowany zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2017, poz. 1023), a także wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 roku. Tym samym zarówno jego struktura, jak i zawartość merytoryczna koresponduje wprost z zaleceniami dla tego typu opracowań.

2. Zastosowana metodyka

Metodyka opracowanej diagnozy i doboru wskaźników opierała się przede wszystkim na Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2017, poz. 1023), Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju oraz Instrukcji dotyczącej przygotowania programów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020. Ponadto, w opracowywaniu diagnozy pomocna okazała się również publikacja Instytutu Rozwoju Miast: Rewitalizacja miast polskich – diagnoza, tom 8.

Biorąc pod uwagę, że rewitalizacja ma w pierwszej kolejności służyć poprawie jakości życia mieszkańców uznano, że kwestie społeczne mają kluczowe i nadrzędne znaczenie dla wyznaczania obszarów zdegradowanych. W celu dokonania rzetelnej oraz miarodajnej oceny zjawisk społecznych na terenie gminy Radziejowice zastosowano analizę porównawczą na zbiorze danych dla poszczególnych sołectw. Przyjęta metodyka pozwoliła na identyfikację zakresu zjawisk kryzysowych w sferze społecznej gminy Radziejowice oraz wskazanie ich nasilenia w porównaniu do sytuacji lokalnej.

- ETAP 1.** Przygotowanie diagnozy sytuacji w Gminie Radziejowice, określenie problemów społecznych, przestrzenno-funkcjonalnych, gospodarczych, technicznych i środowiskowych, a także wskazanie obszarów, na których problemy te się kumulują.
- ETAP 2.** Określono obszary zdegradowane na podstawie diagnozy i analizy danych statystycznych potwierdzonych konsultacjami społecznymi (spotkania konsultacyjne i warsztatowe, spotkania z urzędnikami, zbieranie uwag ustnych, zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej).
- ETAP 3.** Delimitację przestrzenną obszarów problemowych wymagających interwencji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dokonano na podstawie wieloczynnikowej analizy ilościowej i jakościowej zdiagnozowanych problemów, opisanej w niniejszym dokumencie. Następnie wyznaczony został obszar rewitalizacji, zgodnie z definicją, że może on stanowić całość lub część obszaru zdegradowanego, ale nie może obejmować terenów obejmujących więcej niż 20% ogólnej powierzchni gminy i nie może go zamieszkiwać więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Diagnoza i delimitacja oparte są na danych pozyskanych z następujących źródeł:

- Urząd Gminy Radziejowice,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowicach;
- Państwowa Komisja Wyborcza;
- GUS;
- Ankietyzacja wśród mieszkańców Gminy Radziejowice przeprowadzona na potrzeby niniejszego opracowania;

- OKE Warszawa.

Dane te w większości dotyczą stanu na koniec 2015 r. W opisie Obszaru rewitalizacji wykorzystano także informacje pozyskane podczas spotkań i rozmów z przedstawicielami wymienionych powyżej instytucji oraz przeprowadzonych wizji lokalnych. Dane do diagnozy gromadzono według przynależności do danej jednostki administracyjnej (sołectwa), szczególnie w przypadku tak zwanych danych „wrażliwych”.

ETAP 4. Podsumowaniem części diagnostycznej na tym etapie tworzenia dokumentu jest przeprowadzona analiza statystyczna oparta o budowę wskaźnika syntetycznego ($S_i = \sum_{j=1}^k z_{ij}$), podsumowującego wyniki analizy wybranych wskaźników. Metoda sum standaryzowanych umożliwia zbudowanie wskaźnika syntetycznego odzwierciedlającego natężenie zjawisk problemowych w poszczególnych jednostkach przestrzennych wyznaczonych przez sześciokąty należy do grupy metod bezwzorcowych porządkowania liniowego. Wskaźniki będące częścią wstępnej analizy, prowadzące do zbudowania wskaźnika syntetycznego, określają w sposób skondensowanych poziom degradacji danego obszaru. Pierwszym etapem budowy wskaźnika syntetycznego jest normalizacja zmiennych w jej trakcie dokonuje się przekształcenia destymulanty w stymulanty:

$$\text{dla Stymulant (S)} \quad z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_{i\{x_{ij}\}}}{\max_{i\{x_{ij}\}} - \min_{i\{x_{ij}\}}}$$

$$\text{dla Destymulant (D)} \quad z_{ij} = \frac{\max_{i\{x_{ij}\}} - x_{ij}}{\max_{i\{x_{ij}\}} - \min_{i\{x_{ij}\}}}$$

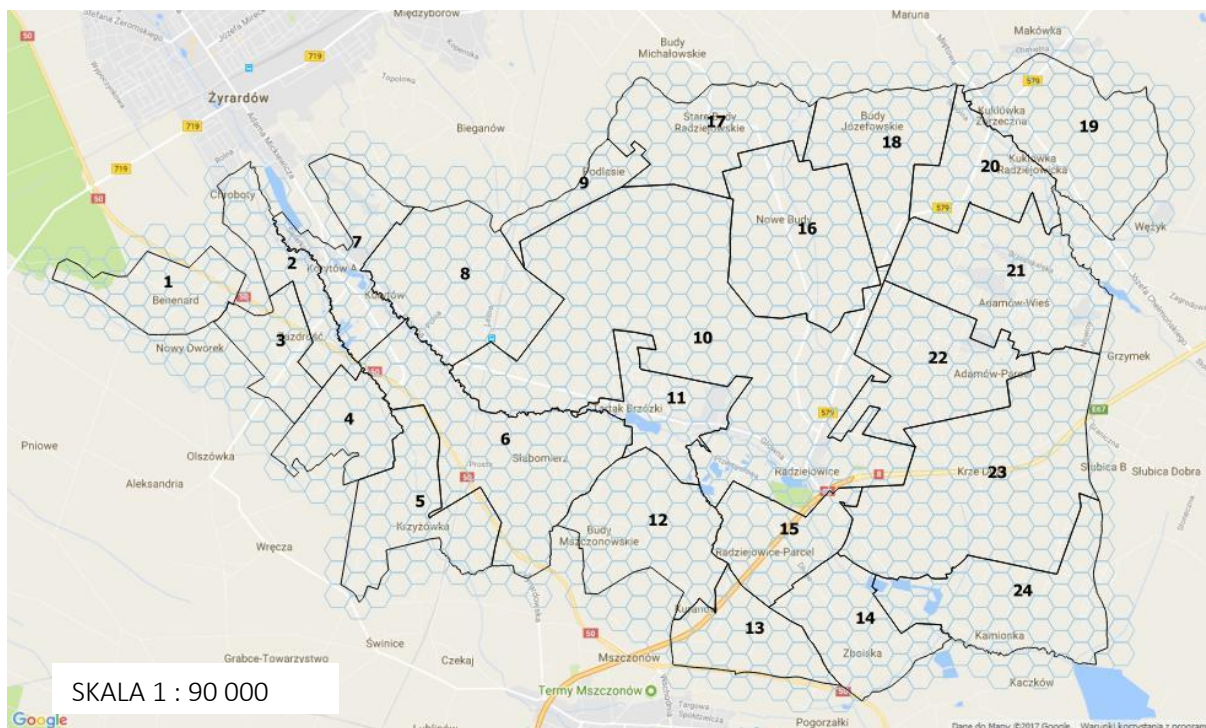
DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Tabela 1. Wykaz wskaźników użytych do opracowania diagnozy wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
(źródło: opracowanie własne na podstawie otrzymanych danych)

Strefa	Nr.	Nazwa wskaźnika		Wzór dla normalizacji zmiennych
Sfera społeczna	1.1.	Liczba przyznanych świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	S	$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_{i\{x_{ij}\}}}{\max_{i\{x_{ij}\}} - \min_{i\{x_{ij}\}}}$
	1.2.	Liczba przyznanych świadczeń pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	S	
	1.3.	Liczba przyznanych świadczeń pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	S	
	1.4.	Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców	S	
	1.5.	Frekwencja wyborcza %	D	$z_{ij} = \frac{\max_{i\{x_{ij}\}} - x_{ij}}{\max_{i\{x_{ij}\}} - \min_{i\{x_{ij}\}}}$
Sfera środowiskowa	2.1	Liczba budynków zawierających azbest na 1 km ²	S	$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_{i\{x_{ij}\}}}{\max_{i\{x_{ij}\}} - \min_{i\{x_{ij}\}}}$
	2.2	Emisja liniowa [Mg]	S	$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_{i\{x_{ij}\}}}{\max_{i\{x_{ij}\}} - \min_{i\{x_{ij}\}}}$
Sfera gospodarcza	3.1	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	D	$z_{ij} = \frac{\max_{i\{x_{ij}\}} - x_{ij}}{\max_{i\{x_{ij}\}} - \min_{i\{x_{ij}\}}}$
Sfera funkcjonalno-przestrzenna	3.2.	Liczba zdegradowanych budynków użyteczności publicznej na km ²	S	$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_{i\{x_{ij}\}}}{\max_{i\{x_{ij}\}} - \min_{i\{x_{ij}\}}}$

ETAP 5. Na mapę Gminy Radziejowice naniesiono siatkę heksagonalną w postaci sześciokątów foremnych o powierzchni 0,08 km². Dysponując danymi o występowaniu zjawiska dla konkretnych punktów adresowych lub obszarów zurbanizowanych w danym sołectwie, zagregowano dane do jednostek przestrzennych wyznaczonych przez sześciokąty. Uzyskane dane naniesiono na mapy ze wskazaniem legendy wyjaśniającej zastosowane wartości.

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

1. Benenard	11. Tartak Brzózki	18. Budy Józefowskie
2. Chroboty	12. Budy Mszczonowskie	19. Kuklówka Zarzeczna
3. Zazdrość	13. Kuranów	20. Kuklówka Radziejowicka
4. Pieńki-Towarzystwo	14. Zboiska	21. Adamów-Wieś
5. Krzyżówka	15. Radziejowice-Parcel	22. Adamów-Parcel
6. Słabomierz	16. Nowe Budy	23. Krze Duże
7. Korytów A	17. Stare Budy Radziejowskie	24. Kamionka
8. Korytów		
9. Podlasie		
10. Radziejowice		

Rysunek 1. Podział Gminy Radziejowice na sołectwa z zastosowaną siatką heksagonalną (źródło: opracowanie własne)

ETAP 6. Wizualizacja wskaźników została przedstawiona na mapach. W przypadku interpretacji informacji pozyskanych z podziałem na sołectwa, wskaźniki związane z bezpośrednią działalnością ludzką oraz w obrębie własnych gospodarstw domowych jako obszary problemowe wskazano, w granicy danego sołectwa obszary silnie zurbanizowane.

Zebrano oraz opracowano bazy kart projektów składanych przez mieszkańców, władze samorządowe oraz podmioty działające na obszarze Gminy Radziejowice w zakresie propozycji projektów do realizacji na terenie zdegradowanym w latach 2016–2023.

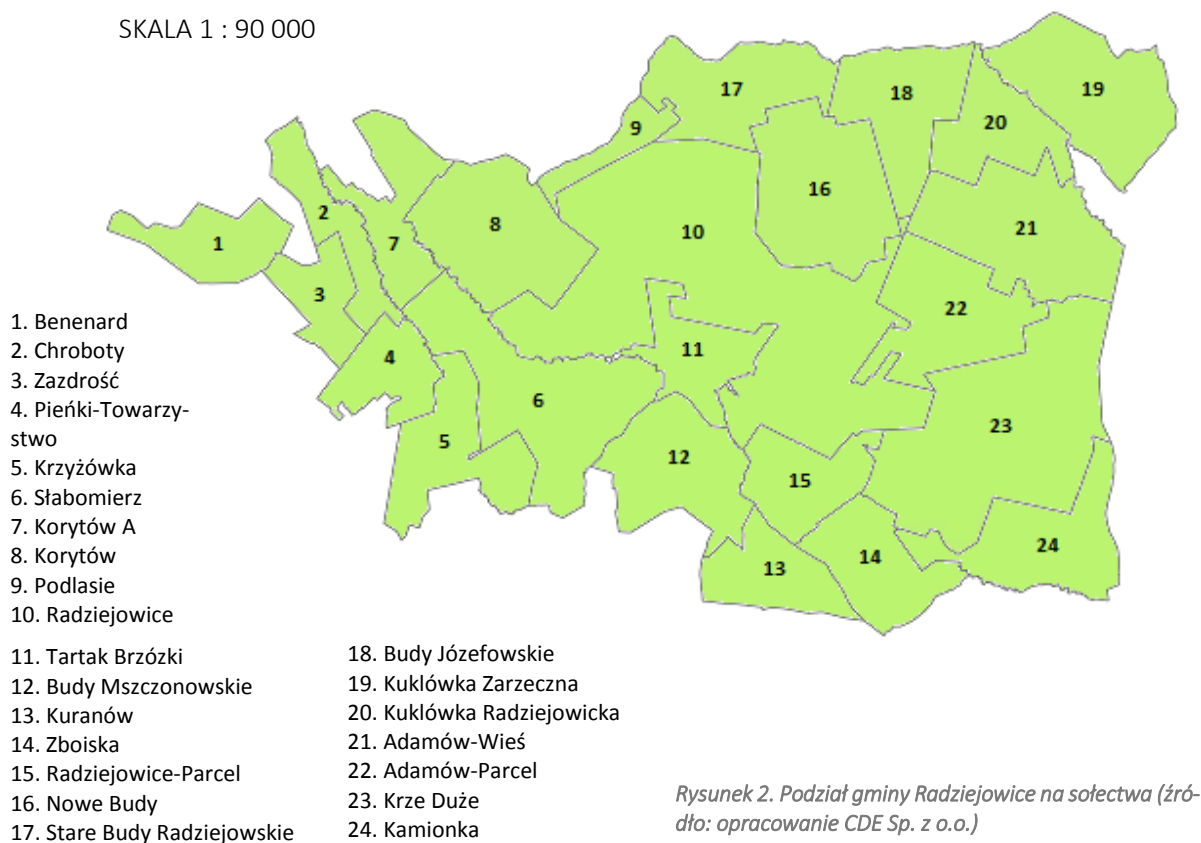
ETAP 7. Zidentyfikowano obszary problemowe w strefie społecznej, następnie w strefach przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej i środowiskowej, a następnie wyznaczono obszar zdegradowany. Następnie na podstawie obszaru zdegradowanego wyznaczono obszar rewitalizacji, którego potencjał rozwojowy wykazuje szanse na ograniczenie zjawisk kryzysowych.

Etap 8. Uchwalono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Radziejowice.

3. Charakterystyka obecnej sytuacji gminy Radziejowice

3.1 Lokalizacja Gminy Radziejowice

Gmina Radziejowice położona jest w zachodnio-południowej części województwa mazowieckiego, w powiecie żyrardowskim, na szlaku między Łodzią a Warszawą. W skład gminy Radziejowice wchodzi 24 sołectwa. Gmina zajmuje powierzchnię 73,01 km².

Gmina Radziejowice graniczy z następującymi gminami:

- Od północy z gminą Wiskitki oraz miastem Żyrardów;
- Od wschodu i północnego wschodu z gminą Jaktorów, Grodzisk Mazowiecki i Żabia Wola;
- Od południa z gminą Mszczonów;

- Od zachodu z gminą Puszcza Mariańska.

Rysunek 3. Położenie gminy Radziejowice na tle sąsiednich gmin (źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o.)

Pod względem położenia geograficznego (podział fizyczno-geograficzny Polski wg J. Kondrackiego) obszar gminy Radziejowice należy do prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Nizin Środkowopolskich. Rozciąga się na części dwóch mezoregionów: Równiny Łowicko-Błońskiej oraz Wysoczyzny Rawskiej. Gmina położona jest w obrębie wielkiej geologicznej jednostki strukturalnej Niecki Mazowieckiej.

3.2 Sfera społeczna

Zjawiska społeczne występujące na terenie danej jednostki administracyjnej w świetle ustawy o rewitalizacji, w kontekście opracowania gminnego programu rewitalizacji stanowią najistotniejszy czynnik diagnozy prowadzącej do wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Takie kwestie jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, czy słaby dostęp do edukacji, niski poziom kapitału społecznego

lub uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym stanowią podstawę dla weryfikacji form kryzysu występujących w gminie, w tej właśnie sferze. Całość prezentowanych zjawisk zaprezentowano z podziałem na poszczególne jednostki bilansowe gminy Radziejowice.

Identyfikacji oraz oceny zjawisk społecznych w gminie Radziejowice dokonano w oparciu o dane liczbowe dla bezpieczeństwa, demografii, wymiaru udzielanej pomocy społecznej, dostępu do edukacji czy frekwencji wyborczej.

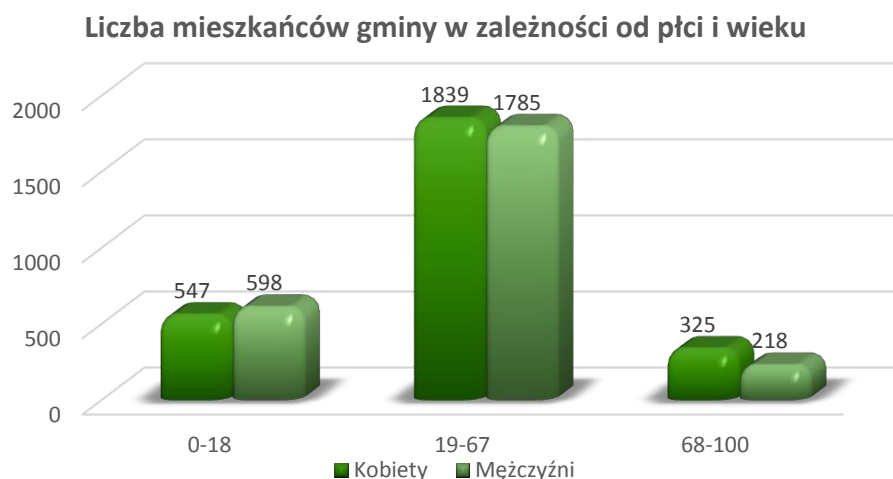
Identyfikacji oraz oceny zjawisk społecznych w Gminie Radziejowice dokonano w oparciu o następujące wskaźniki:

- Liczba przyznanych świadczeń pomocy społecznej ze względu na ubóstwo na 100 mieszkańców;
- Liczba przyznanych świadczeń pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność na 100 mieszkańców;
- Liczba przyznanych świadczeń pomocy społecznej ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę na 100 mieszkańców;
- Frekwencja wyborcza %;
- Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców.

3.2.1 Demografia

Potencjał demograficzny oraz zmiany struktury demograficznej wywierają istotny wpływ na przebieg procesów społeczno-gospodarczych danej jednostki. Determinują między innymi rozmiary potrzeb w zakresie infrastruktury społecznej, stopień aktywności zawodowej, a także współdecydują o przebiegu przyszłego rozwoju.

Według danych z 2015 roku gminę zamieszkuje 5 312 mieszkańców, w tym 2 711 kobiet i 2 601 mężczyzn. Są to mieszkańcy ewidencjonowani, niemniej na terenie Gminy rzeczywiście może zamieszkiwać większa liczba osób. Poniższy wykres obrazuje zmiany liczby mieszkańców gminy Radziejowice w zależności od płci i wieku. Można zauważyć, że w przedziale wiekowym 0-18 lat dominują mężczyźni, natomiast w przedziale 19-67 lat oraz 68-100 lat znacznie przeważają kobiety.

Rysunek 4. Liczba mieszkańców gminy Radziejowice w zależności od płci i przedziału wiekowego, stan na 31.12.2015
(źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o. na podstawie danych UG Radziejowice)

Poniżej zostały przedstawione dane dotyczące ilości osób w wieku poprodukcyjnym na tle wszystkich mieszkańców danego sołectwa. Do najważniejszych przyczyn wzrostu liczby osób starszych w całym ogóle społeczeństwa należą przede wszystkim wydłużanie czasu trwania ludzkiego życia oraz spadek liczby urodzeń. Jednym z podstawowych problemów ekonomicznych, wynikającym z niskiego współczynnika dzietności, jest zmniejszanie się zasobów siły roboczej, a w konsekwencji zmniejszenie wpływów do budżetu państwa z tytułu podatków.

Tabela 2: Procentowy udział poszczególnych grup wiekowych na terenie poszczególnych sołectw Gminy Radziejowice w 2015 roku
(opracowanie własne)

Sołectwo	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
Adamów-Wieś	18%	69%	14%
Adamów-Parcel	21%	66%	13%
Benenard	14%	74%	12%
Budy Józefowskie	26%	64%	10%
Budy Mszczonowskie	25%	62%	13%
Chroboty	20%	71%	10%
Kamionka	33%	60%	7%
Korytów	20%	70%	10%
Korytów A	24%	67%	9%
Kukłówka Radziejowicka	15%	75%	10%
Kukłówka Zarzeczna	21%	67%	12%
Kuranów	18%	67%	15%
Krze Duże	26%	63%	11%
Krzyżówka	16%	70%	14%
Nowe Budy	17%	74%	9%
Pieńki-Towarzystwo	15%	74%	11%
Podlasie	27%	61%	11%
Radziejowice	21%	71%	8%

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Radziejowice-Parcel	29%	65%	5%
Słabomierz	17%	67%	16%
Stare Budy Radziejowskie	15%	68%	17%
Tartak Brzózki	16%	73%	11%
Zazdrość	25%	67%	8%
Zboiska	21%	69%	10%
ŚREDNIA	21%	68%	11%

W powyższej tabeli kolorem wyróżniono wartości odbiegające od średniej dla gminy. W przypadku ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, za problemowe uznane zostały wartości poniżej średniej dla Gminy Radziejowice. Natomiast w przypadku wieku poprodukcyjnego za obszary problemowe uznano wartości powyżej średniej dla gminy.

Diagnoza zjawisk demograficznych została przeprowadzona na podstawie odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Najwyższa wartość tego wskaźnika została odnotowana na terenie sołectw należących do okręgu wyborczego nr 4: Korytów, Krzyżówka, Pieńki – Towarzystwo oraz Słabomierz.

*Tabela 3 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców danego sołectwa
(źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Urzędu Gminy Radziejowice)*

Sołectwo	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców
Adamów-Wieś	13,71
Adamów-Parcel	13,40
Benenard	11,61
Budy Józefowskie	10,45
Budy Mszczonowskie	12,87
Chroboty	9,55
Kamionka	7,48
Korytów	10,22
Korytów A	9,18
Kukłówka Radziejowicka	10,00
Kukłówka Zarzeczna	11,72
Kuranów	14,93
Krze Duże	10,79
Krzyżówka	13,98
Nowe Budy	9,03
Pieńki-Towarzystwo	11,11
Podlasie	11,29
Radziejowice	8,01
Radziejowice-Parcel	5,46
Słabomierz	15,59
Stare Budy Radziejowskie	16,95

Tartak Brzózki	11,02
Zazdrość	8,09
Zboiska	10,30

3.2.2 Pomoc społeczna

Obszar Gminy Radziejowice charakteryzuje się występowaniem obszarów z problemami społecznymi takimi jak ubóstwo, niepełnosprawność, alkoholizm, długotrwała lub ciężka choroba czy bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Na terenie Gminy pomocą społeczną zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej zlokalizowany przy ul. Kubickiego 3, 96-325 Radziejowice.

Zgodnie z danymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowicach, suma przydzielonych świadczeń pomocy społecznej na terenie Gminy w 2015 wynosiła 221.

OPS w Radziejowicach przyznaje świadczenia w formie:

- zasiłku stałego;
- zasiłków pieniężnych;
- w formie rzeczowej;
- kierowania osób do domów pomocy społecznej;
- sprawienia pogrzebu;
- usług opiekuńczych;
- świadczeń rodzinnych;
- Funduszu Alimentacyjnego;
- dodatku mieszkaniowego;
- Programu „Rodzina 500+”.

Tabela 4. Liczba świadczeń przyznanych przez OPS z podziałem na powód pozostawania w trudnej sytuacji życiowej w 2015 roku (źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowicach)

Powód pozostawania w trudnej sytuacji życiowej	Liczba przyznanych świadczeń
Bezdomność	4
Alkoholizm	4
Ubóstwo	56
Niepełnosprawność	47
Ofiary przemocy w rodzinie	2
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	27
Długotrwała lub ciężka choroba	44
Potrzeba ochrony macierzyństwa	21
Zdarzenie losowe	7
Wielodzietność	9

Z powyższej tabeli wynika, iż wśród powodów przyznania świadczeń pomocy społecznej mieszkańcom gminy Radziejowice w roku 2015 dominowały następujące czynniki: ubóstwo – 56 świadczeń, niepełnosprawność – 47 świadczeń oraz długotrwała lub ciężka choroba – 44 świadczenia. Znaczną część świadczeń przyznano również ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (27 świadczeń) oraz potrzebę ochrony macierzyństwa (21 świadczeń). Pozostałe świadczenia w wielkości od 2 do 9, przyznano z powodu bezdomności, alkoholizmu, przemocy w rodzinie zdarzeń losowych oraz wielodzietność.

W gminie Radziejowice znaczną część przyczyn przyznawania pomocy społecznej stanowiło ubóstwo, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba. Osoby niepełnosprawne oraz chore, czy z ograniczoną możliwością poruszania się, bardzo często zmagają się z problemem wykluczenia społecznego a także izolacji. Istnieje szereg barier, które wzmagają wykluczenie. Do najważniejszych należą przede wszystkim bariery transportowe i architektoniczne wynikające zarówno z ograniczenia samodzielności niepełnosprawnych jak i nieprzystosowania obiektów, instytucji czy środków transportu. Istotnym czynnikiem wzmagającym izolację stanowią także indywidualne bariery pojawiające się nie tylko po stronie społeczeństwa, ale również po stronie samych niepełnosprawnych. Z występowaniem tych problemów nierzadko wiąże się rezygnacja z pracy zarobkowej, jednocześnie przy konieczności poniesienia dużych wydatków na leczenie czy opiekę, czego następstwem jest często życie w ubóstwie. Zakres wsparcia osób niepełnosprawnych oraz długotrwale lub ciężko chorych dotyczy w dużej mierze pomocy o charakterze materialnym, poszczególnych kwestii związanych z niwelowaniem niepełnosprawności (rehabilitacja lecznicza), bądź w ułatwieniu poruszania się w najbliższym otoczeniu (likwidacja barier architektonicznych). Przypadłości te często prowadzą do podjęcia opieki nad osobą chorą przez pozostałych członków rodziny, co ma istotny wpływ na organizację życia rodzinnego. Rezultatem

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

tego może być decyzja o zredukowaniu czasu poświęcanego na pracę zarobkową lub, w skrajnych przypadkach, całkowita rezygnacja z pracy, by zająć się schorowanym członkiem rodziny. Świadczenia, dostępne w systemie pomocy społecznej mają za cel przede wszystkim udzielenie pomocy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji w tym zakresie.

Zgodnie z poniższymi danymi przekazanymi przez Ośrodek Pomocy Społecznej najwięcej świadczeń zostało przyznanych na terenie gminy Radziejowice – na obszarze sołectw Korytów A i Radziejowice, a także Budy Józefowskie, Korytów, Kamionka oraz Kukłówka Zarieczna.

Tabela 5. Liczba świadczeń przyznanych przez OPS z podziałem na powód pozostawania w trudnej sytuacji życiowej w roku 2015 (źródło: OPS w Radziejowicach)

Liczba przyznanych świadczeń											
Sołectwo	Bezdomność	Alkoholizm	Ubóstwo	Niepełnosprawność	Ofiary przemocy w rodzinie	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	Długotrwała lub ciężka choroba	Potrzeba ochrony macierzyństwa	Zdarzenie losowe	Wielodzietność	SUMA
Adamów Wieś	1	0	0	1	0	0	2	1	0	0	5
Adamów Parcel	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	3
Benenard	0	0	2	2	1	0	3	0	0	0	8
Budy Józefowskie	2	0	6	4	0	3	0	0	0	1	16
Budy Mszczonowskie	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	3
Chroboty	0	0	1	1	0	1	0	1	2	0	6
Kamionka	0	1	3	4	0	4	0	2	0	1	15
Korytów	0	0	3	5	0	2	2	3	0	1	16
Korytów A	0	2	9	5	0	4	12	1	0	2	35
Kukłówka Radziejowicka	0	0	2	1	0	0	2	0	0	0	5
Kukłówka Zarieczna	0	0	3	3	0	2	4	2	0	0	14
Kuranów	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Krze Duże	0	0	2	2	0	0	1	1	0	0	6
Krzyżówka	0	0	2	0	0	2	0	2	0	0	6
Nowe Budy	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	3
Pieńki-Towarzystwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Podlasie	0	1	1	1	0	2	2	2	2	1	12
Radziejowice	0	0	12	9	0	3	6	3	2	0	35
Radziejowice Parcel	0	0	2	1	0	2	0	1	0	2	8
Słabomierz	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	4
Stare Budy Radziejowskie	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Tartak Brzózki	0	0	1	2	0	0	2	0	1	0	6
Zazdrość	0	0	2	1	0	0	0	1	0	1	5
Zboiska	0	0	2	1	1	1	3	0	0	0	8

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Na podstawie danych udostępnionych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowicach, przedstawiono liczbę przyznanych świadczeń pomocy społecznej na terenie poszczególnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku. Szczegółowo zostały przedstawione jedynie 3 powody, które stanowiły największy problem na terenie Gminy.

Na podstawie danych udostępnionych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowicach przeanalizowano sytuację na terenie sołectw, zestawiając wartość średniej charakteryzującą poszczególne jednostki osadnicze z wartością średnią dla całej Gminy.

Zgodnie z poniższą tabelą, najgorzej przedstawia się sytuacja w sołectwach (wybrano te w których 2 lub 3 wskaźniki są powyżej średniej dla całej Gminy): Benerad, Budy Józefowskie, Kamionka, Korytów A, Kukłówka Radziejowska, Kukłówka Zarieczna, Podlasie, Radziejowice, Zboiska.

*Tabela 6. Pomoc społeczna na terenie Gminy Radziejowice w podziale na poszczególne sołectwa
(źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowicach)*

Wyszczególnienie	Problemy społeczne			Problemy społeczne na 100 mieszkańców		
	Ubóstwo	Niepelnosprawność	Długotrwała lub ciężka choroba	Ubóstwo	Niepelnosprawność	Długotrwała lub ciężka choroba
Adamów Wieś	0	1	2	0,00	0,57	1,14
Adamów Parcel	1	2	0	0,52	1,03	0,00
Benenard	2	2	3	1,79	1,79	2,68
Budy Józefowskie	6	4	0	2,99	1,99	0,00
Budy Mszczonowskie	1	0	1	0,99	0,00	0,99
Chroboty	1	1	0	0,64	0,64	0,00
Kamionka	3	4	0	2,04	2,72	0,00
Korytów	3	5	2	0,65	1,09	0,43
Korytów A	9	5	12	1,20	0,66	1,60
Kukłówka Radziejowska	2	1	2	1,54	0,77	1,54
Kukłówka Zarieczna	3	3	4	1,17	1,17	1,56
Kuranów	0	1	0	0,00	1,49	0,00
Krze Duże	2	2	1	0,63	0,63	0,32
Krzyżówka	2	0	0	2,15	0,00	0,00
Nowe Budy	1	1	0	0,69	0,69	0,00
Pieńki-Towarzystwo	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Podlasie	1	1	2	1,61	1,61	3,23
Radziejowice	12	9	6	1,72	1,29	0,86
Radziejowice Parcel	2	1	0	0,68	0,34	0,00
Słabomierz	0	0	4	0,00	0,00	2,15
Stare Budy Radziejowskie	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Tartak Brzózki	1	2	2	0,26	0,52	0,52
Zazdrość	2	1	0	1,47	0,74	0,00
Zboiska	2	1	3	1,21	0,61	1,82

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Wyszczególnienie	Problemy społeczne			Problemy społeczne na 100 mieszkańców		
	Ubóstwo	Niepełno- sprawność	Długotrwała lub ciężka choroba	Ubóstwo	Niepełno- sprawność	Długotrwała lub ciężka choroba
SUMA	56	47	44			
ŚREDNIA				1,00	0,85	0,78

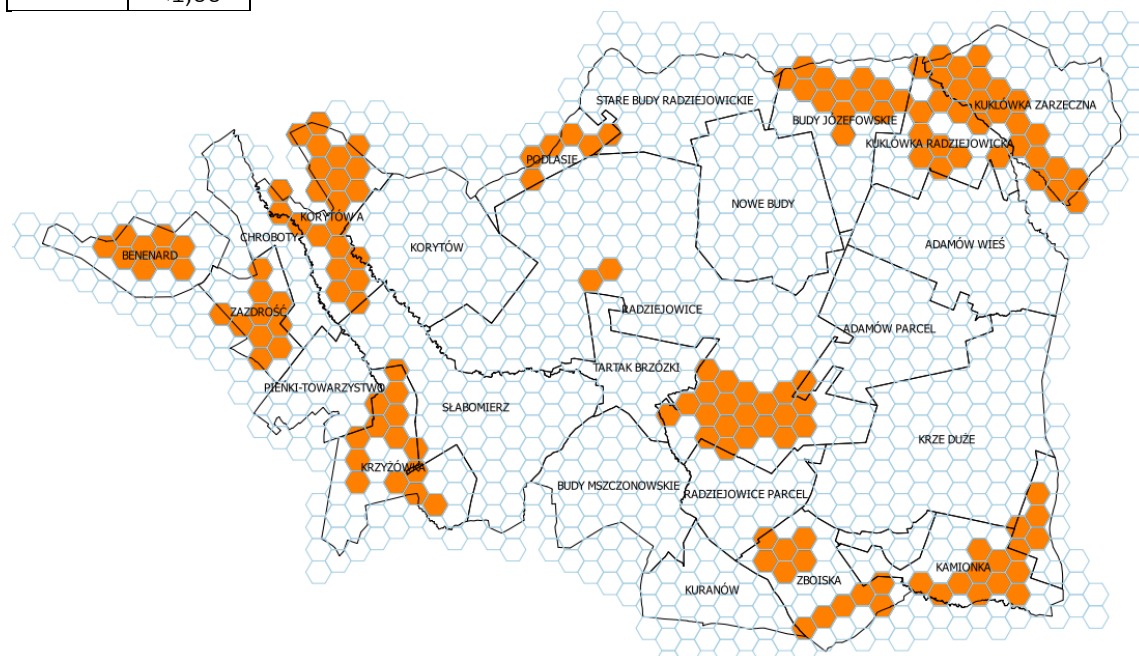
LEGENDA:

Wartość wskaźnika wyższa niż
wartość średniej dla całej Gminy

UBÓSTWO

SKALA 1:90 000

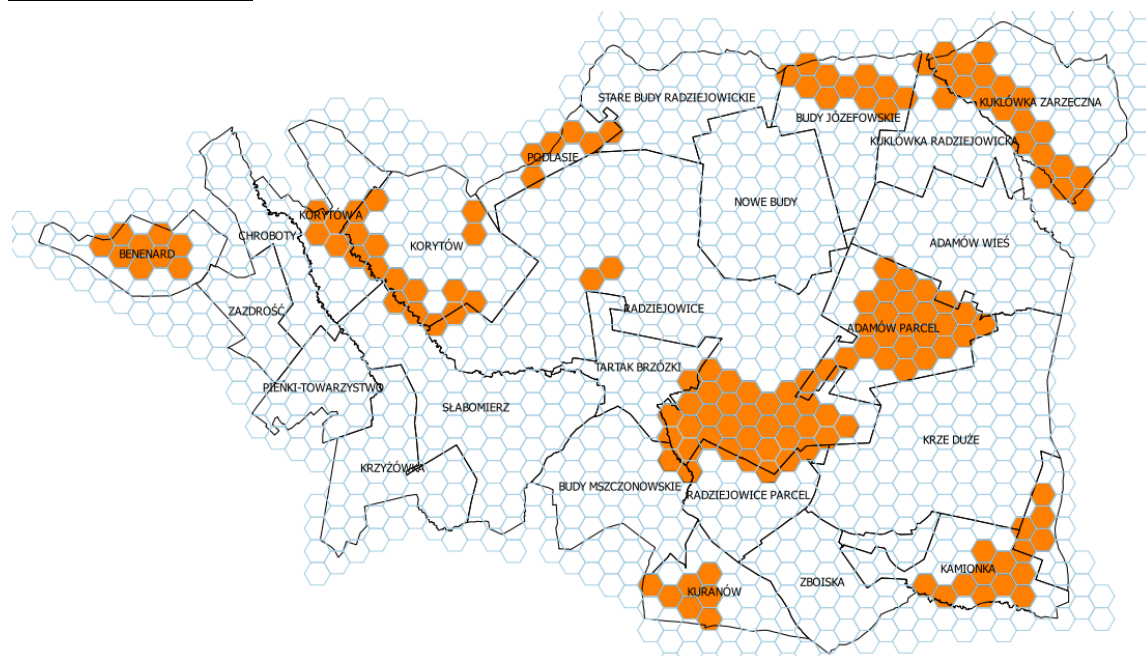
	>1,00
	<1,00

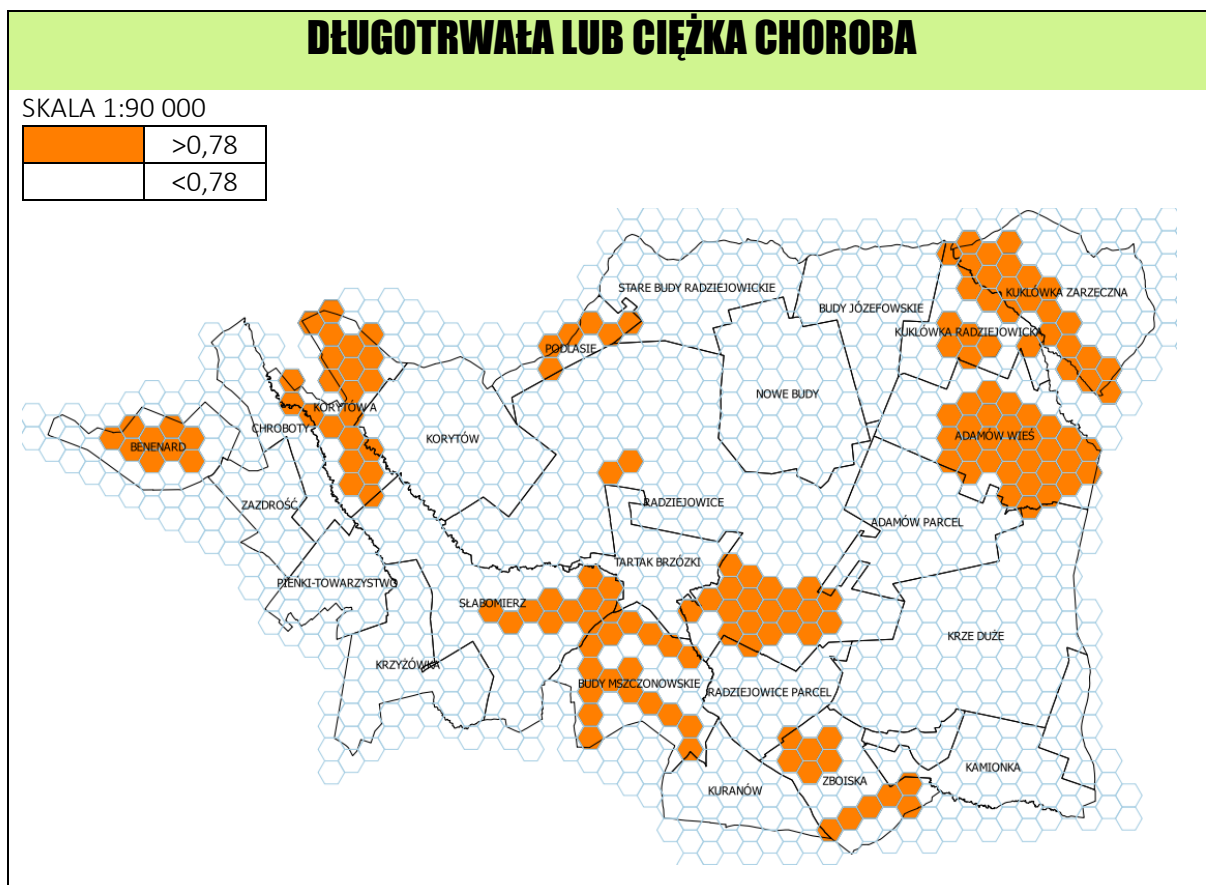
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

SKALA 1:90 000

	>0,85
	<0,85

Największy problem w zakresie ubóstwa zdiagnozowano na terenie sołectwa: Benenard, Budy Józefowskie, Kamionka, Korytów A, Kulkówka Radziejowicka, Kulkówka Zarzeczna, Krzyżówka, Podlasie, Radziejów, Zazdrość oraz Zboiska. W zakresie niepełnosprawności obszary problemowe to: Adamów Parcel, Benenard, Budy Józefowskie, Kamionka, Korytów, Kulkówka Zarzeczna, Kuranów, Podlasie i Radziejów.

W zakresie długotrwałej lub ciężkiej choroby obszary problemowe to: Adamów Wiesz, Benenard, Budy Mszczonowskie, Korytów A, Kukłówka Radziejowicka, Kulkówka Zarieczna, Podlasie, Radziejowice, Słabomierz oraz Zboiska.

W poniższej tabeli uwzględniono świadczenia pomocy społecznej dotyczącej ubóstwa, niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby. W gminie liczba ta wyniosła łącznie w 2015 roku 147 świadczeń, w odniesieniu do sytuacji w powiecie żyrardowskim jest to 5,7 %, a w województwie mazowieckim 0,08%.

*Tabela 7. Wybrane zjawiska społeczne w gminie Radziejowice w porównaniu do powiatu oraz województwa w 2015 roku
(źródło: opracowanie na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych)*

Nazwa	Ubóstwo	Niepełnosprawność	Długotrwała lub ciężka choroba	Suma
Województwo Mazowieckie	82 695	44 704	54 245	181 644
Powiat żyrardowski	1 165	707	708	2 580
Gmina Radziejowice	56	47	44	147

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Tabela 8. Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci (źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych)

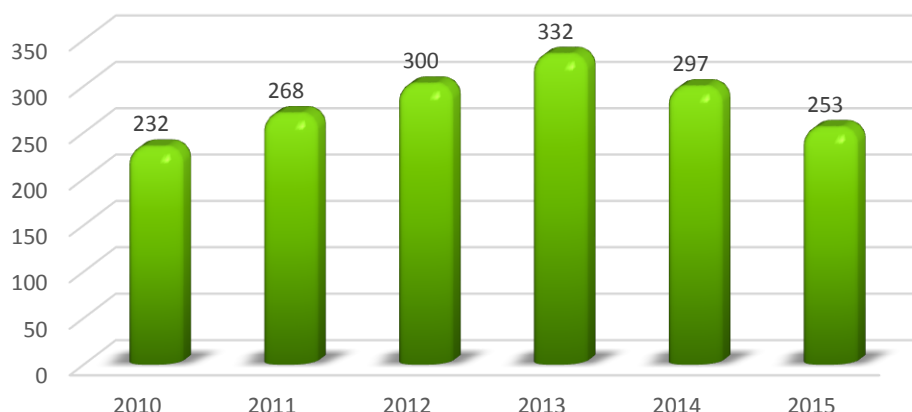
Nazwa	Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci			Trend zmian
	2013	2014	2015	
Województwo Mazowieckie	138 942	131 100	124 829	↓
Powiat żyrardowski	2 001	1 878	1 779	↓
Gmina Radziejowice	132	129	123	↓

Uzyskane dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Żyrardowie odnośnie problemu bezrobocia na terenie gminy pozwoliły jedynie na ogólną charakterystykę tego problemu, bez podziału na poszczególne jednostki gminy. Na terenie gminy Radziejowice (stan na 31.12.2015 r.) zarejestrowano 253 bezrobotnych, w tym 114 kobiet. Poniższa tabela ukazuje bardziej szczegółowe dane odnośnie stanu bezrobocia na terenie gminy.

*Tabela 9. Charakterystyka bezrobocia na terenie gminy Radziejowice – stan na 31.12.2015 rok
(źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żyrardowie)*

Gmina Radziejowice	liczba osób bezrobotnych ogółem	w tym: kobiet	liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku	Liczba osób bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy					
				do 1 m-ca	1-3 m -cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	12-24 m-cy	powyżej 24 m-cy
	253	114	35	14	34	41	49	37	78

Poniższy wykres obrazuje zmiany liczby bezrobotnych na terenie Gminy Radziejowice na przestrzeni lat 2010-2015. Można zauważyć, że od 2013 roku liczba bezrobotnych na terenie Gminy sukcesywnie spada. W porównaniu z rokiem 2013 liczba ta zmalała o 79. Należy zauważyć, iż Gmina Radziejowice pomaga osobom bezrobotnym w zdobyciu pracy oraz podnoszeniu swoich umiejętności oraz kwalifikacji.

Rysunek 5. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na terenie Gminy Radziejowice w latach 2010-2015
(źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o. na podstawie danych GUS)

3.2.3 Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie została opisana za pomocą wskaźnika przyznawanych niebieskich kart.

Niebieskie karty to procedura, która polega na ustaleniu sposobu pracy z przypadkami przemocy w rodzinie, na którą składają się wszystkie czynności podejmowane i realizowane przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

Większość danych odnośnie bezpieczeństwa udało się uzyskać wyłącznie w odniesieniu do całej Gminy. Jedynie liczba niebieskich kart została podana ze wskazaniem na poszczególne sołectwa Gminy. Poniższa tabela prezentuje liczbę wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców danego sołectwa.

Tabela 10. Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców poszczególnych sołectw Gminy Radziejowice
(źródło: UG Radziejowice)

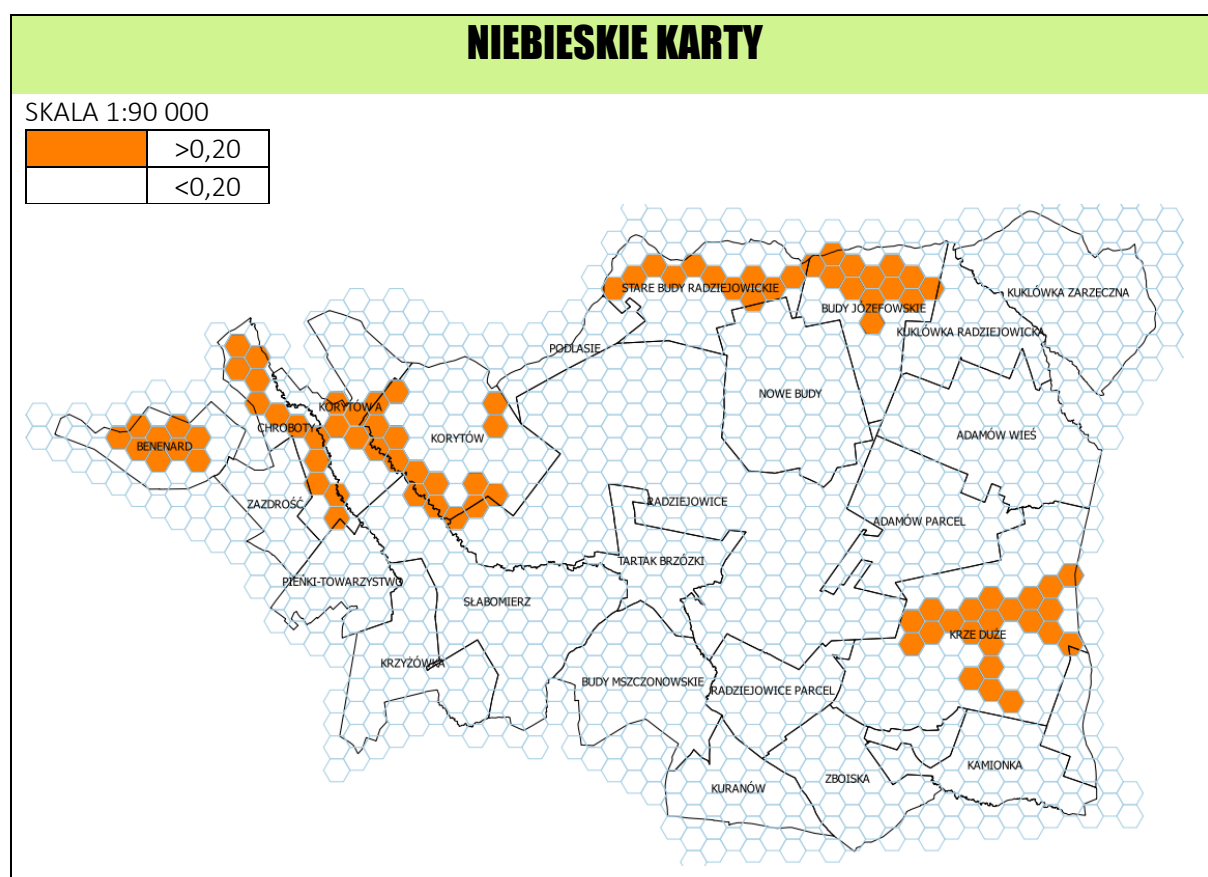
Sołectwo	Liczba wydanych niebieskich kart	Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców
Adamów Wieś	0	0
Adamów Parcel	0	0
Benenard	1	0,89
Budy Józefowskie	1	0,50
Budy Mszczonowskie	0	0
Chroboty	1	0,64
Kamionka	0	0
Korytów	1	0,22
Korytów A	0	0
Kuklówka Radziejowicka	0	0
Kuklówka Zarzeczna	0	0
Kuranów	0	0
Krze Duże	2	0,63
Krzyżówka	0	0
Nowe Budy	0	0

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Pieńki-Towarzystwo	0	0
Podlasie	0	0
Radziejowice	1	0,14
Radziejowice Parcel	0	0
Słabomierz	0	0
Stare Budy Radziejowskie	1	1,69
Tartak Brzózki	0	0
Zazdrość	0	0
Zboiska	0	0
SUMA	8	-
ŚREDNIA DLA GMINY	-	0,20

LEGENDA:

Wartość wskaźnika wyższa niż wartość średniej dla całej Gminy	
--	--

Największy problem w tym zakresie odnotowano na terenie dwóch sołectw: Stare Budy Radziejowskie (1,69) i Benenard (0,89). Znaczną liczbę niebieskich kart wydano również na terenie sołectwa Chroboty i Krze Duże.

3.2.4 Aktywność społeczna mieszkańców

Aktywność społeczności lokalnej może mieć istotny wpływ na zmiany jakie zachodzą w jej otoczeniu. Podstawową formą uczestnictwa mieszkańców gminy w życiu publicznym jest głosowanie w wyborach i referendach, zarówno na poziomie państwowym (np. wybory prezydenckie i parlamentarne), jak i lokalnym (np. wybory samorządowe). Do oceny poziomu tak rozumianej aktywności obywatelskiej w Gminie Radziejowice posłużono się w oparciu o dane Państwowej Komisji Wyborczej dotyczącymi frekwencji w odniesieniu do wyborów parlamentarnych w 2015 roku. Wskaźnik ten można interpretować jako współczynnik aktywności społeczeństwa obywatelskiego, zatem im niższy procent frekwencji wyborczej tym mniej aktywna jest lokalna społeczność.

Tabela 11. Frekwencja wyborcza na terenie województwa, powiatu i Gminy Radziejowice w 2015 roku (źródło: dane PKW)

	Frekwencja wyborcza [%]
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE	58,71%
POWIAT ŻYRARDOWSKI	50,99%
GMINA RADZIEJOWICE	54,28%

Poniższa tabela zawiera informacje na temat frekwencji wyborczej w poszczególnych sołectwach Gminy Radziejowice w wyborach parlamentarnych w 2015 roku w podziale na obwody głosowania.

Wysoki poziom aktywności społecznej w wyborach parlamentarnych w 2015 roku identyfikuje się w większości sołectw. Najniższą frekwencję wyborczą odnotowano na terenie sołectw: Korytów, Krzyżówka, Pieńki – Towarzystwo, Słabomierz oraz Tartak Brzózki.

Tabela 12. Frekwencja wyborcza na terenie poszczególnych sołectw Gminy Radziejowice w 2015 roku (źródło: PKW)

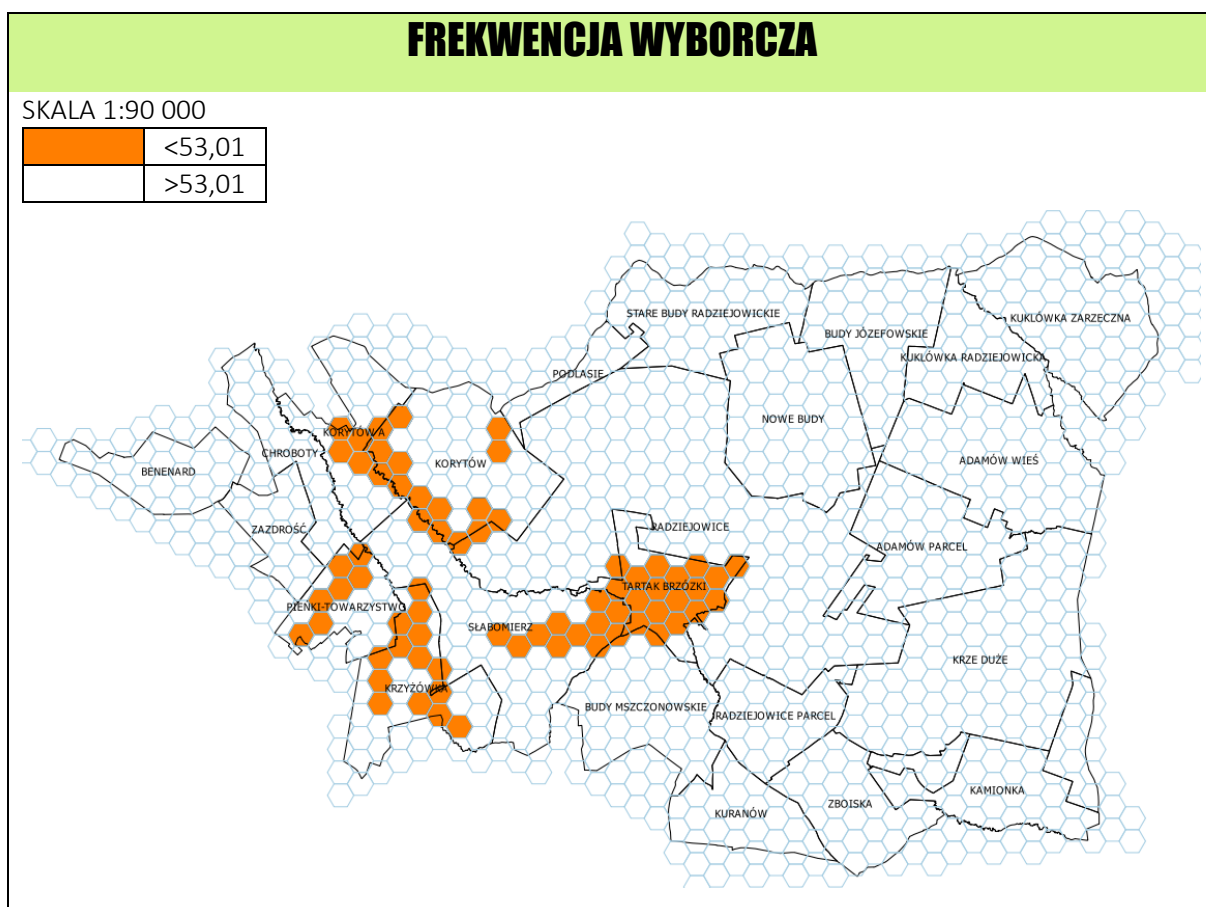
Nr obwodu głosowania	Granice obwodu głosowania	Liczba osób uprawnionych do głosowania	Liczba wydanych kart	Frekwencja wyborcza %
Obwód Nr 1 w Radziejowicach	Adamów Wieś, Adamów Parcel, Budy Mszczonowskie, Kamionka, Kuranów, Krze Duże, Radziejowice Parcel, Zboiska	1203	653	54,28
Obwód Nr 2 w Radziejowicach	Radziejowice	864	513	59,38
Obwód Nr 3 w Korytowie A	Benenard, Chroboty, Korytów A, Zazdrość	903	479	53,05
Obwód Nr 4 w Korytowie A	Korytów, Krzyżówka, Pieńki-Towarzystwo, Słabomierz	638	310	48,59

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Obwód Nr 5 w Kuklówce Radziejowskiej	Budy Józefowskie, Kuklówka Radziejowska, Kuklówka Zarzeczna, Nowe Budy, Podlasie, Stare Budy Radziejowskie	699	394	56,37
Obwód nr 6 w Tartaku Brzózki	Tartak Brzózki	56	19	33,93
ŚREDNIA		-	-	53,01

LEGENDA:

Wartość wskaźnika niższa niż wartość średniej dla całej Gminy	
---	--

Na terenie Gminy Radziejowice w 2015 roku działało 9 organizacji społecznych, takich jak:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Korytowie;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Radziejowicach;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kuklówce Zarzecznej;
- Stowarzyszenie „Nasza Kuklówka”;
- Stowarzyszenie „Wspólnota Tartak Brzózki”;
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Zboiska "Równe Szanse" w Zboiskach;
- Muzeum Lwowa i Kresów;
- Ludowy Klub Sportowy „Błękitni Korytów”;
- Klub Seniora „Dyliżans”.

3.2.5 Dostęp do kultury i edukacji

Wysoki poziom dostępności kultury oraz edukacji jest jednym z podstawowych wyznaczników rozwoju jednostek samorządu terytorialnego, skierowanego na obywateli. Na terenie Gminy cyklicznie odbywa się wiele wydarzeń kulturalnych. Wśród nich można wyróżnić:

- Pikniki sołeckie;
- Pikniki i rajdy rowerowe;
- Zawody sportowo-pożarnicze;
- Święto Chleba,
- Powiatowo-Gminne (odbywają się co 4 lata);
- Bieg Chełmońskiego (odbywa się corocznie);
- Festyny okolicznościowe;
- Piknik z okazji „Dnia Dziecka”;
- Festiwal im. Jerzego Waldorffa;
- Majówka Patriotyczna.

Na terenie Gminy Radziejowice działają również 3 instytucje kultury: Gminne Centrum Kultury „POWO-ZOWNIA”, Gminna Biblioteka Publiczna im. Jana Pawła II oraz Dom Pracy Twórczej w Radziejowicach.

Gminne Centrum Kultury „Powozownia”, a także Gminna Biblioteka Publiczna im. Jana Pawła II w Radziejowicach podlegają Gminie Radziejowice. Ich siedziba mieści się w budynku dawnej stajni pałacowej, która historycznie należy do zespołu pałacowo-parkowego w Radziejowicach. „Powozownia” pełni funkcję domu kultury, w którym cyklicznie prowadzone są zajęcia dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych. Poprzez swoją działalność rozwija talenty, animuje czas wolny i wspiera inicjatywy społeczne. Gminna Biblioteka działa od 1950 roku, jej pierwotna lokalizacja mieściła się w nieistniejącym już budynku Gromadzkiej Rady Narodowej. Od 1972 roku jej siedzibą jest budynek znajdujący się na terenie zespołu – pałacowo parkowego w Radziejowicach. W lokalu Biblioteki mieści się wypożyczalnia książek dla dzieci i młodzieży, wypożyczalnia dla dorosłych, czytelnia księgozbioru podręcznego, czytelnia internetowa z bezpłatnym dostępem do Internetu.

Dom Pracy Twórczej jest administratorem zespołu pałacowo–parkowego w Radziejowicach, organizacyjnie podlega bezpośrednio Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Dom Pracy Twórczej pełni wiele funkcji: jest ośrodkiem szkoleniowym dla kadry kultury, kuźnią talentów dla uczestników warsztatów mistrzowskich z różnych dziedzin sztuki czy miejscem plenerów malarskich i fotograficznych. Miejsce to jest również często wykorzystywane jako plan filmowy.

Na terenie Gminy Radziejowice znajduje się 7 placówek oświatowych, w tym 5 publicznych i 2 niepubliczne.

Przedszkola:

- Publiczne Przedszkole w Radziejowicach,
- Niepubliczne Przedszkole „INNA BAJKA” w Tartaku Brzózki.

Szkoły Podstawowe:

- Szkoła Podstawowa im. Józefa Chełmońskiego w Kuklówce Radziejowickiej,
- Szkoła Podstawowa im. Władysława Rdzanowskiego w Radziejowicach,
- Szkoła Podstawowa w Korytowie A,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Krzysztofa Kolumba w Tartaku Brzózki.

Gimnazjum (w wygaszeniu):

- Publiczne Gimnazjum im. Edwarda hr. Krasińskiego w Radziejowicach.

Na terenie Gminy nie funkcjonują żadne szkoły ponadgimnazjalne.

Na terenie Gminy Radziejowice występuje problem związany z niewystarczającą liczbą miejsc w przedszkolach. Problem jest dość złożony, gdyż odbija się na kilku sferach. Młodzi rodzice, najczęściej młode mamy, nie mając możliwości pozostawienia dziecka pod fachową opieką, często rezygnują z zatrudnienia. To wpływa przede wszystkim na status materialny rodziny, ale także działa ograniczająco dla kobiet, które przed urodzeniem dziecka rozwijały się zawodowo. Ponadto, rozwój usług edukacyjnych, w tym przedszkolnych wpływa pozytywnie na wizerunek i promocję gminy. Ludność chętniej osiedla się w miejscach, gdzie zapewniony jest dostęp do wszystkich podstawowych dóbr i usług.

3.3 Podsumowanie sfery społecznej

Diagnoza zjawisk społecznych jest pierwszym etapem prowadzącym do wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie gminy Radziejowice. Poprzedzająca ją analiza zjawisk społecznych w poszczególnych jednostkach bilansowych pozwoliła na dokonanie oceny kondycji sfery społecznej gminy w układzie lokalnym.

Ocenę skali koncentracji problemów społecznych oparto na wskaźniku syntetycznym. Wskaźnik syntetyczny stanowi sumę wskaźników cząstkowych, których budowa została wskazana w podrozdziale opisującym metodologię. W celu wyznaczenia obszarów zdegradowanych pod względem społecznym wytypowano 5 wskaźników, które poddano analizie w wymiarze lokalnym w oparciu o dane ilościowe aktualne na rok 2015. Poniżej zaprezentowana tabela wskazuje zakres wartości wskaźników cząstkowych dla poszczególnych wartości opisujących sytuację społeczną (normalizacja zmiennych w celu sprowadzenia ich do porównywalnej skali) oraz wygenerowany na ich podstawie wskaźnik syntetyczny dla jednostek bilansowych gminy Radziejowice.

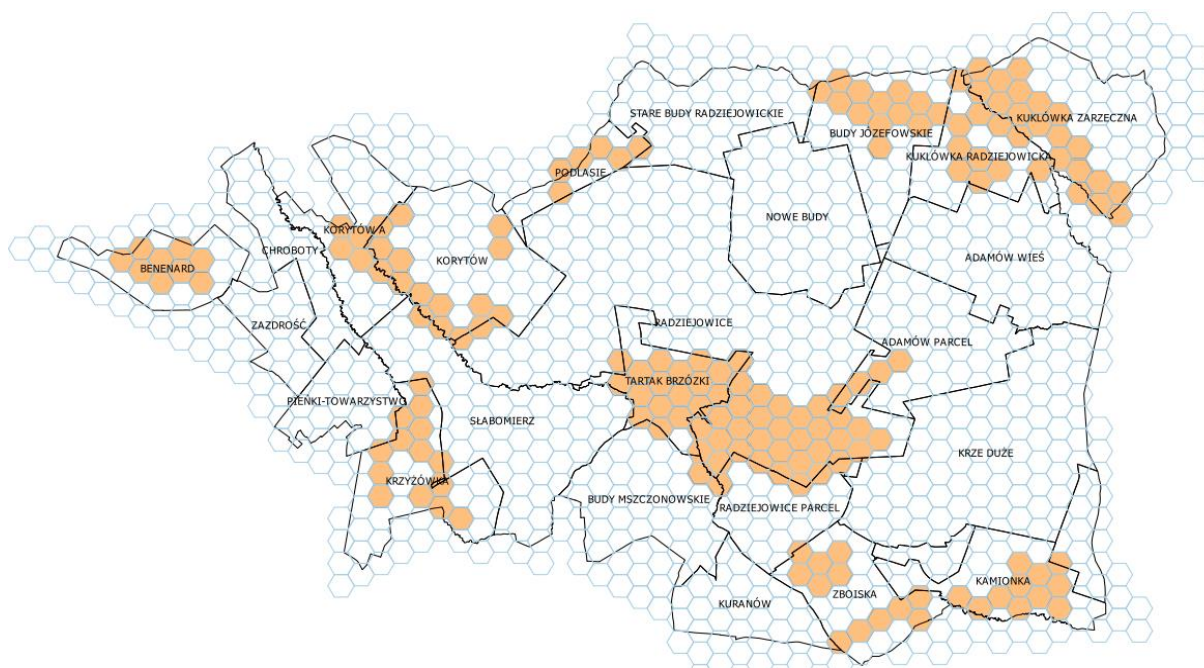
DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Tabela 13. Zestawienie wskaźników cząstkowych oraz wskaźnika syntetycznego podsumowujące dla sfery społecznej (źródło: opracowanie własne)

Lp.	Sołectwo	Wskaźniki cząstkowe					Wskaźnik syntetyczny
		Ubóstwo na 100 mieszkańców	Niepełnosprawność na 100 mieszkańców	Długotrwała lub ciężka choroba na 100 mieszkańców	Niebieskie karty na 100 mieszkańców	Frekwencja wyborcza	
1	Adamów Wieś	0,00	0,21	0,35	0,00	0,20	0,76
2	Adamów Parcel	0,17	0,38	0,00	0,00	0,20	0,75
3	Benenard	0,60	0,66	0,83	0,53	0,25	2,86
4	Budy Józefowskie	1,00	0,73	0,00	0,29	0,12	2,14
5	Budy Mszczonowskie	0,33	0,00	0,31	0,00	0,20	0,84
6	Chroboty	0,21	0,23	0,00	0,38	0,25	1,07
7	Kamionka	0,68	1,00	0,00	0,00	0,20	1,88
8	Korytów	0,22	0,40	0,13	0,13	0,42	1,30
9	Korytów A	0,40	0,24	0,49	0,00	0,25	1,39
10	Kuklówka Radziejowska	0,52	0,28	0,48	0,00	0,12	1,39
11	Kuklówka Zarzeczna	0,39	0,43	0,48	0,00	0,12	1,43
12	Kuranów	0,00	0,55	0,00	0,00	0,20	0,75
13	Krze Duże	0,21	0,23	0,10	0,37	0,20	1,12
14	Krzyżówka	0,72	0,00	0,00	0,00	0,42	1,14
15	Nowe Budy	0,23	0,26	0,00	0,00	0,12	0,61
16	Pieńki-Towarzystwo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,42	0,42
17	Podlasie	0,54	0,59	1,00	0,00	0,12	2,25
18	Radziejowice	0,58	0,47	0,27	0,08	0,00	1,40
19	Radziejowice Parcel	0,23	0,13	0,00	0,00	0,20	0,55
20	Słabomierz	0,00	0,00	0,67	0,00	0,42	1,09
21	Stare Budy Radziejowskie	0,00	0,00	0,00	1,00	0,12	1,12
22	Tartak Brzózki	0,09	0,19	0,16	0,00	1,00	1,44
23	Zazdrość	0,49	0,27	0,00	0,00	0,25	1,01
24	Zboiska	0,41	0,22	0,56	0,00	0,20	1,39
MEDIANA							1,13

LEGENDA

Wartość wskaźnika wyższa niż wartość mediany	
--	--

SKALA 1:90 000

LEGENDA:

 Obszary o nasilonych zjawiskach w sferze społecznej

*Rysunek 6. Obszary o nasilonych zjawiskach w sferze społecznej na terenie Gminy Radziejewice
(źródło: opracowanie własne)*

3.3.1 Analiza przyczyn występowania zjawisk kryzysowych

W niniejszym podrozdziale zostanie dokonana analiza przyczyn występowania niekorzystnych zjawisk w sferze społecznej:

Pomoc społeczna

Najpoważniejszym problemem w gminie na które udzielano świadczenia pomocy społecznej jest ubóstwo mieszkańców, które może wynikać z długotrwałej lub ciężkiej choroby czy też niepełnosprawności. Problemy te są przyczyną utraty bądź też rezygnacji z pracy, z powodu problemu dotarcia do niej oraz nieprzystosowanych stanowisk pracy. Istotny wpływ stanowią również indywidualne bariery psychologiczne oraz te związane z komunikacją międzyludzką. Takie osoby bardzo często izolują się od reszty społeczeństwa. Nie uczestniczą w życiu publicznym oraz niechętnie korzystają z form aktywizacji mieszkańców. Dodatkowo bariery architektoniczne potęgują wykluczenie społeczne osób z niepełnosprawnością. Wpływ na ubóstwo w gminie może mieć też wielodzietność rodzin. W wymienionych przypadkach niejednokrotnie w związku z podjęciem opieki nad dziećmi, czy też nad

osobą chorą lub niepełnosprawną, członek rodziny zmuszony jest częściowo lub w całości zrezygnować z pracy zarobkowej, co ma wpływ na sytuację finansową gospodarstwa domowego.

Przemoc w rodzinie

Największe nasilenie występowania przemocy w rodzinie stwierdzono w sołectwach tj. Benenard, Budy Józefowskie, Chroboty, Korytów, Krze Duże, Radziejowice, Stare Budy Radziejowskie.

Znęcanie się nad członkami rodziny często wynika z niekorzystnej sytuacji w rodzinie. Głównym powodem w gminie może być ubóstwo. Frustracja z powodu braku pracy, a co za tym idzie braku funduszy na utrzymanie rodziny, może prowadzić do występowania agresji.

Aktywność społeczna mieszkańców

W wyniku aktywnego uczestniczenia mieszkańców w życiu publicznym mieszkańcy mogą mieć istotny wpływ na zmiany jakie zachodzą w jej otoczeniu. Podstawową formą uczestnictwa mieszkańców gminy w życiu publicznym jest głosowanie w wyborach i referendach, zarówno na poziomie państwowym (np. wybory prezydenckie i parlamentarne), jak i lokalnym (np. wybory samorządowe). Jednakże nie wszyscy mieszkańcy doceniają możliwość realnego wpływu na wprowadzane zmiany, może to wynikać z faktu zubożnienia na zaistniałe problemy sąsiadów czy innych mieszkańców oraz braku zainteresowania polityką, bądź też „zamknięciu się” i skupieniu na własnych problemach. Obszary o najniższej frekwencji wyborczej to: Korytów, Krzyżówka, Pieńki – Towarzystwo, Słabomierz oraz Tartak Brzózki.

3.4 Pozostałe zjawiska kryzysowe

3.4.1 Sfera gospodarcza

Na terenie gminy Radziejowice funkcjonuje 405 podmiotów gospodarczych. Wśród nich działają głównie firmy rodzinne lub jednoosobowe działalności usługowe. Wśród usług przeważa budownictwo, transport oraz konserwacja urządzeń.

Tabela 14. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na terenie województwa, powiatu i Gminy Radziejowice (źródło: Bank Danych Lokalnych)

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów gospodarczych			Trend zmian
	2013	2014	2015	
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE	724 997	742 172	766 030	↑
POWIAT ŻYRARDOWSKI	8 361	8 345	8 432	↑
GMINA RADZIEJOWICE	378	389	405	↑

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

*Tabela 15. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Radziejowice w 2015 roku
(źródło: dane UG Radziejowice)*

Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych
Adamów Wieś	15
Adamów Parcel	24
Benenard	0
Budy Józefowskie	9
Budy Mszczonowskie	5
Chroboty	17
Kamionka	9
Korytów	36
Korytów A	80
Kukłówka Radziejowicka	12
Kukłówka Zarieczna	30
Kuranów	6
Krze Duże	15
Krzyżówka	4
Nowe Budy	5
Pierki-Towarzystwo	0
Podlasie	5
Radziejowice	57
Radziejowice Parcel	4
Słabomierz	18
Stare Budy Radziejowskie	5
Tartak Brzózki	30
Zazdrość	11
Zboiska	8
SUMA	405

Aktywność gospodarcza mieszkańców bezpośrednio wpływa na rozwój gminy, toteż analiza przestrzennego układu działalności gospodarczej stanowi element diagnozy sytuacji w gminie. Sfera gospodarcza została scharakteryzowana za pomocą wskaźnika: liczba podmiotów gospodarczych przypadająca na 100 mieszkańców. Za obszary problemowe uznano te, których wartość wskaźnika oscyluje poniżej średniej dla Gminy Radziejowice (6,87).

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Tabela 16. Zestawienie wskaźników dotyczących problemów gospodarczych (źródło: opracowanie własne)

Sołectwo	SUMA	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
Adamów Wieś	15	8,57
Adamów Parcel	24	12,37
Benenard	0	0,00
Budy Józefowskie	9	4,48
Budy Mszczonowskie	5	4,95
Chroboty	17	10,83
Kamionka	9	6,12
Korytów	36	7,83
Korytów A	80	10,64
Kuklówka Radziejowicka	12	9,23
Kuklówka Zarzeczna	30	11,72
Kuranów	6	8,96
Krze Duże	15	4,76
Krzyżówka	4	4,30
Nowe Budy	5	3,47
Pieńki-Towarzystwo	0	0,00
Podlasie	5	8,06
Radziejowice	57	8,15
Radziejowice Parcel	4	1,37
Słabomierz	18	9,68
Stare Budy Radziejowskie	5	8,47
Tartak Brzózki	30	7,87
Zazdrość	11	8,09
Zboiska	8	4,85
	średnia	6,87

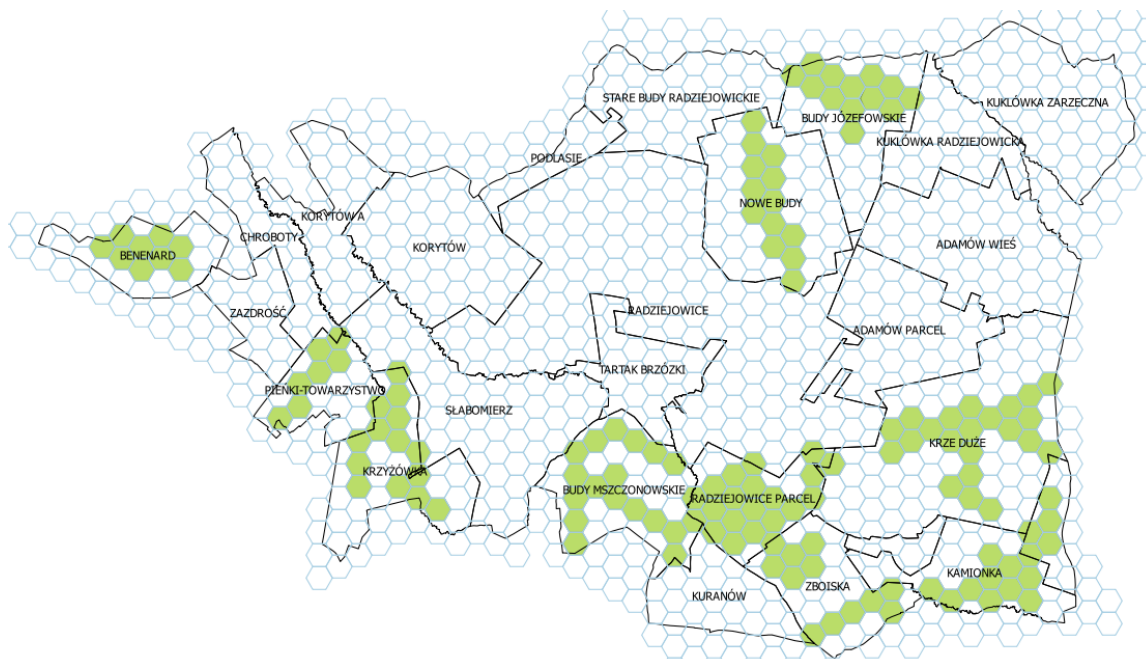
LEGENDA:

Wartość wskaźnika niższa niż wartość średniej dla całej Gminy	
---	--

PODMIOTY GOSPODARCZE

SKALA 1:90 000

	<6,87
	>6,87

Najwięcej podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców zarejestrowano na terenie sołectwa Adamów Parcel (12,37), Kukłówka Zarieczna (11,72), Chroboty (10,83), oraz Korytów A (10,64). Obszary najbardziej problemowe w tym zakresie to sołectwo Benenard i Pieńki Towarzystwo gdzie nie funkcjonuje żaden podmiot gospodarczy.

Wśród największych podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie Gminy Radziejewice należy wymienić:

- Bottari Polska Sp. z o.o. – dystrybutor akcesoriów motoryzacyjnych i rowerowych (Radziejewice-Parcel);
- Mosso Kwaśniewscy Sp. j. Zakład Tłuszczów Roślinnych (Radziejewice-Parcel);
- ITA Sp. z o.o. – maszyny i narzędzia do obróbki drewna (Krze Duże);
- Ekonip Sp. z o.o. – magazynowanie, spedycja, transport ładunków (Radziejewice);
- Zakład Produkcyjny Dryvit System USA (Europe) Sp. z o.o. (Krze Duże);
- HELUKABEL Polska Centrala – kable i przewody, osprzęt kablowy (Krze Duże);

- ZPC FLIS Sp. j. – produkcja słodczy (Kuranów);
- KAMINO – Gazy Techniczne, Sprzęt Spawalniczy – oddział (Budy Mszczonowskie);
- Z.P.C. Flisan Robert Flis – produkcja wafli smakowych (Kuranów).

3.4.2 Sfera środowiskowa

Powietrze

Stan jakości powietrza na terenie gminy Radziejowice zanalizowano na podstawie danych publikowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, w ramach monitoringu powietrza oraz „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie mazowieckim, raport za rok 2015”.

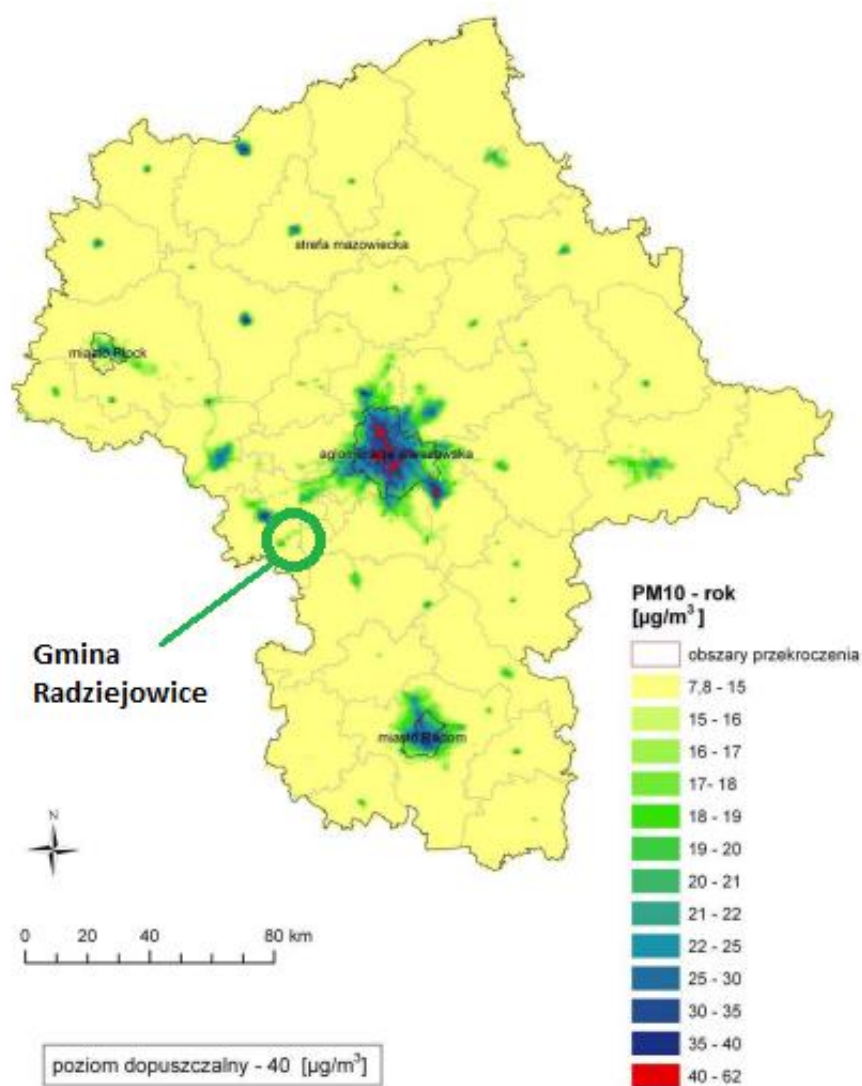
Województwo mazowieckie podzielono na 4 strefy ochrony powietrza: aglomerację warszawską, miasto Płock, miasto Radom oraz strefę mazowiecką do której należy Gmina Radziejowice. Na terenie powiatu żyrardowskiego, w którym leży Gmina Radziejowice znajduje się jedna stacja pomiarowa – Żyrardów-Roosevelta. Parametry mierzone na stacji to: pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, prędkość wiatru, kierunek wiatru, temperatura powietrza, temperatura wirtualna, promieniowanie całkowite oraz wilgotność względna.

Na terenie strefy mazowieckiej doszło do przekroczeń następujących zanieczyszczeń:

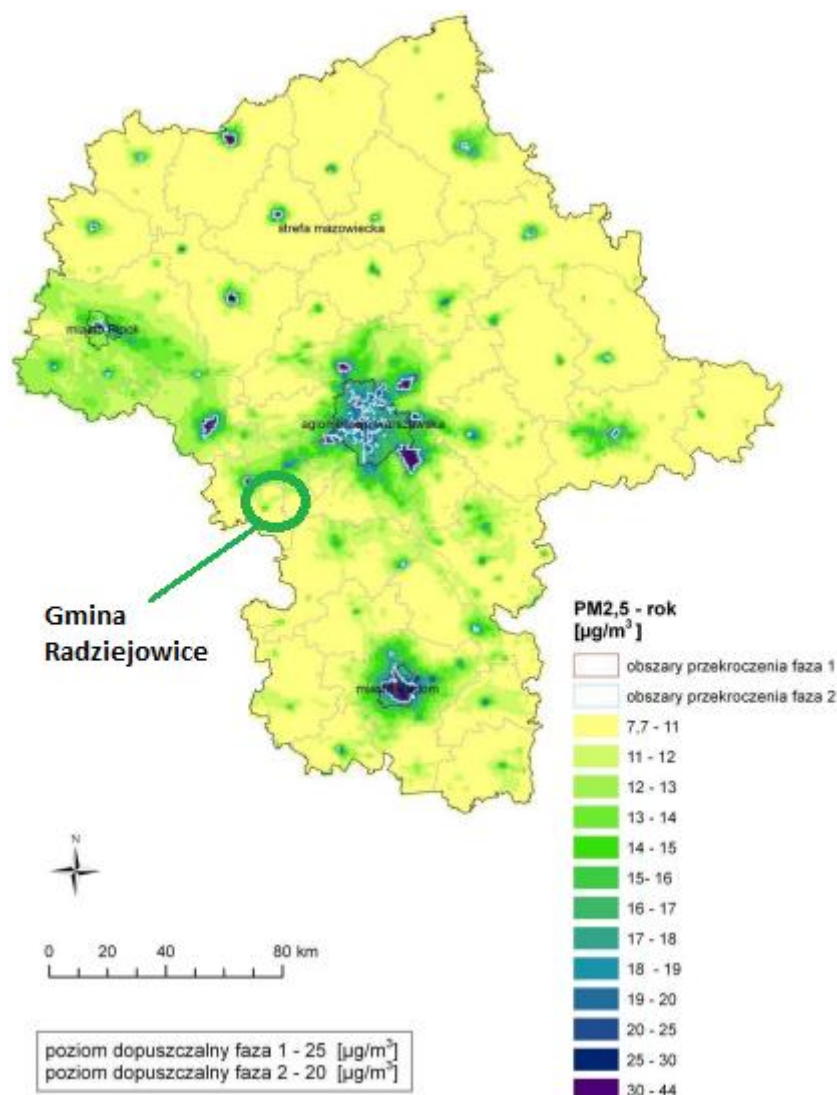
- PM10 – klasa C,
- PM2,5 – klasa C,
- B(a)P – klasa C,
- O₃ – klasa D2.

Na terenie powiatu żyrardowskiego (gmina Radziejowice) doszło do przekroczeń pyłu PM10, pyłu PM2,5 oraz Ozonu. PM10: liczba przekroczeń 50 µg/m³ (24h) wyniosła 87 gdzie dopuszczalna częstość przekroczeń wynosi 35. PM2,5: stężenie średnioroczne w fazie 1 wyniosło 30 µg/m³ gdzie norma średnioroczna wynosi 25 µg/m³, a w fazie 2 stężenie średnioroczne wynosiło 30 µg/m³ (norma średnioroczna: 20 µg/m³). Na stacji Żyrardów-Roosevelta nie prowadzono pomiarów B(a)P.

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Rysunek 7. Rozkład stężeń PM10 – rok na obszarze województwa mazowieckiego, cel: ochrona zdrowia
(źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – raport za rok 2015)

Rysunek 8. Rozkład stężeń PM2,5 – rok na obszarze województwa mazowieckiego, cel: ochrona zdrowia
(źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – raport za rok 2015)

Emisja liniowa

Dane prezentowane w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej wskazują, iż znaczny udział w całkowitej emisji gazów cieplarnianych mają paliwa transportowe. Na podstawie całkowitej wielkości emisji gazów cieplarnianych w sektorze transportu wyliczono wartość emisji przypadającą na 1 km² powierzchni. Wartość tę pomnożono przez powierzchnię każdego z sołectw wchodzących w skład Gminy Radziejowice. Na podstawie uzyskanych danych wyliczono wartość średnią. Obszary, których wartość emisji kształtuje się powyżej wartości średniej dla Gminy uznano za obszary problemowe w tym zakresie.

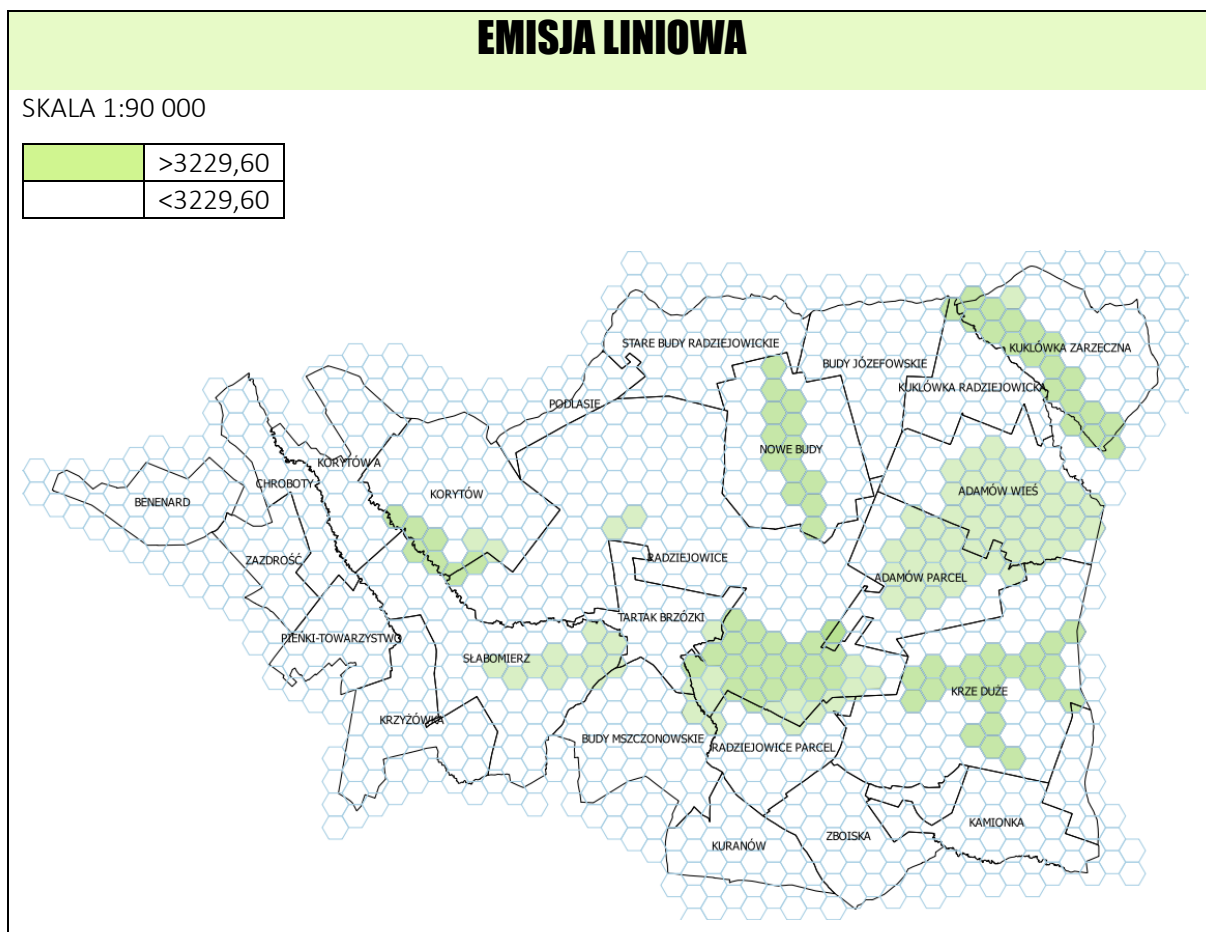
DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Tabela 17. Emisja liniowa na terenie poszczególnych sołectw Gminy Radziejowice
(źródło: opracowanie własne na podstawie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Radziejowice)

Sołectwo	Emisja liniowa [Mg]
Adamów Wieś	4079,06
Adamów Parcel	3288,60
Benenard	1768,19
Budy Józefowskie	2956,86
Budy Mszczonowskie	3070,02
Chroboty	1669,00
Kamionka	3025,39
Korytów	3743,44
Korytów A	2154,87
Kuklówka Radziejowicka	2102,03
Kuklówka Zarieczna	3647,46
Kuranów	1888,98
Krze Duże	6790,20
Krzyżówka	2736,02
Nowe Budy	4002,22
Pieńki-Towarzystwo	1633,68
Podlasie	858,78
Radziejowice	12986,96
Radziejowice Parcel	2011,12
Słabomierz	4705,43
Stare Budy Radziejowskie	2878,46
Tartak Brzózki	1859,96
Zazdrość	1348,49
Zboiska	2305,28
SUMA	77410,50
ŚREDNIA	3229,60

LEGENDA:

Wartość wskaźnika wyższa niż wartość średniej dla całej Gminy	
--	--

Obszar nasilonej emisji liniowej w znacznej mierze dotyczy terenów, przez które przebiegają główne drogi tranzytowe, tj. S8, droga krajowa nr 50 oraz droga wojewódzka 579.

Odpady

Na terenie Gminy Radziejów działało składowisko odpadów Słabomierz-Krzyżówka, które powstało w 1970 roku w wyrobisku piasku i żwiru. Od roku 1970 do 1992 na składowisku deponowano odpady komunalne i przemysłowe z terenu Żyrardowa. Składowisko zlokalizowane jest na gruntach wsi Krzyżówka (przy granicy z gruntami wsi Słabomierz), w miejscu starego wyrobiska po eksploatacji piasku. Teren znajduje się w odległości ok. 2 km na północny-zachód od granic Mszczonowa i ok. 6 km na południowy-wschód od Żyrardowa. Od zachodu składowisko ogranicza linia Centralnej Magistrali Kolejowej (torowisko, rowy odwadniające i droga techniczna z płyt betonowych); od wschodu biegnąca w nasypie droga krajowa nr 50 (relacji Mińsk Mazowiecki – Sochaczew).

Jak każde składowisko odpadów, również i to na terenie wsi Krzyżówka (przy granicy z gruntami wsi Słabomierz) niekorzystnie wpływało na środowisko. Na tym składowisku poza odpadami komunalnymi składowano również odpady przemysłowe, które są szczególnie niebezpieczne dla środowiska i zdrowia ludzi. Emisja do atmosfery szkodliwych gazów, odcieki ze składowiska zawierające szkodliwe substancje

grożące skażeniem wód podziemnych czy nieprzyjemny odór ze składowiska to tylko niektóre z niekorzystnych skutków jakie mogą powodować składowiska odpadów.

Aktualnie składowisko nie przyjmuje odpadów w ramach unieszkodliwiania, a prowadzone są na nim prace budowlane związane z kształtowaniem korpusu z wykorzystaniem odpadów przetwarzanych w ramach R-5 (Recykling lub odzysk innych materiałów nieorganicznych), na podstawie decyzji udzielającej zezwolenia na przetwarzanie odpadów, wydanej przez Starostę Powiatu Żyrardowskiego.

Obecnie składowisko „Słabomierz-Krzyżówka” jest na etapie rekultywacji. Projekt ma na celu wykonanie końcowych robót związanych z zamknięciem i rekultywacją składowiska, w tym w szczególności:

- zabezpieczenie skarpy składowiska od strony północno-zachodniej,
- ukształtowanie bryły składowiska do rzędnej docelowej 175,00 m n.p.m.,
- wprowadzenie zmian do układu komunikacyjnego, w tym zmiany lokalizacji technologicznej drogi wjazdowej prowadzącej na koronę składowiska,
- wprowadzenie zmian do systemu odwodnienia składowiska w rejonie skarpy północno-zachodniej i dolnego odcinka technologicznej drogi wjazdowej,
- przykrycie powierzchni składowiska oraz wprowadzenia roślinności.

Wpływ składowiska na środowisko jest kontrolowany poprzez sieć monitoringu. W system sieci obserwacyjnej monitoringu składowiska odpadów „Słabomierz-Krzyżówka” wchodzi następujące punkty obserwacyjne:

- pomiar dobowy wielkości opadów atmosferycznych,
- 4 piezometry monitorujące jakość wód podziemnych,
- 4 punkty obserwacyjne na ciekach powierzchniowych (2 punkty na rowach w rejonie składowiska i 2 punkty na rzece Okrzeszy),
- 2 punkty poboru odcieków,
- badania składu i emisji gazu składowiskowego na stacji zbiorczej,
- analiza stateczności skarp.

Znacznym problemem na terenie Gminy Radziejowice są również „dzikie” wysypiska śmieci oraz brak koszy na śmieci przy przystankach czy chodnikach.

Azbest

Przeanalizowano istniejące zasoby budownictwa jednorodzinne pod względem ich potencjalnego negatywnego wpływu na środowisko.

*Tabela 18. Masa wyrobów azbestowych na terenie województwa, powiatu i Gminy Radziejowice
(źródło: www.bazaazbestowa.gov.pl)*

Wyszczególnienie	Wyroby zinwentaryzowane [kg]	Wyroby unieszkodliwione [kg]	Wyroby pozostałe do unieszkodliwienia [kg]
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE	1 080 407 834	89 309 246	991 098 588
POWIAT ŻYRARDOWSKI	15 131 749	1 126 085	14 005 664
GMINA RADZIEJOWICE	2 111 868	31 900	2 079 968

Stopień degradacji budynków mieszkalnych analizowano za pomocą liczby budynków, które zawierają wyroby azbestowe. Dane do analizy uzyskano z Urzędu Gminy Radziejowice na podstawie bazy azbestowej.

*Tabela 19. Liczba budynków z pokryciem azbestowym na terenie poszczególnych sołectw Gminy Radziejowice
(źródło: UG Radziejowice)*

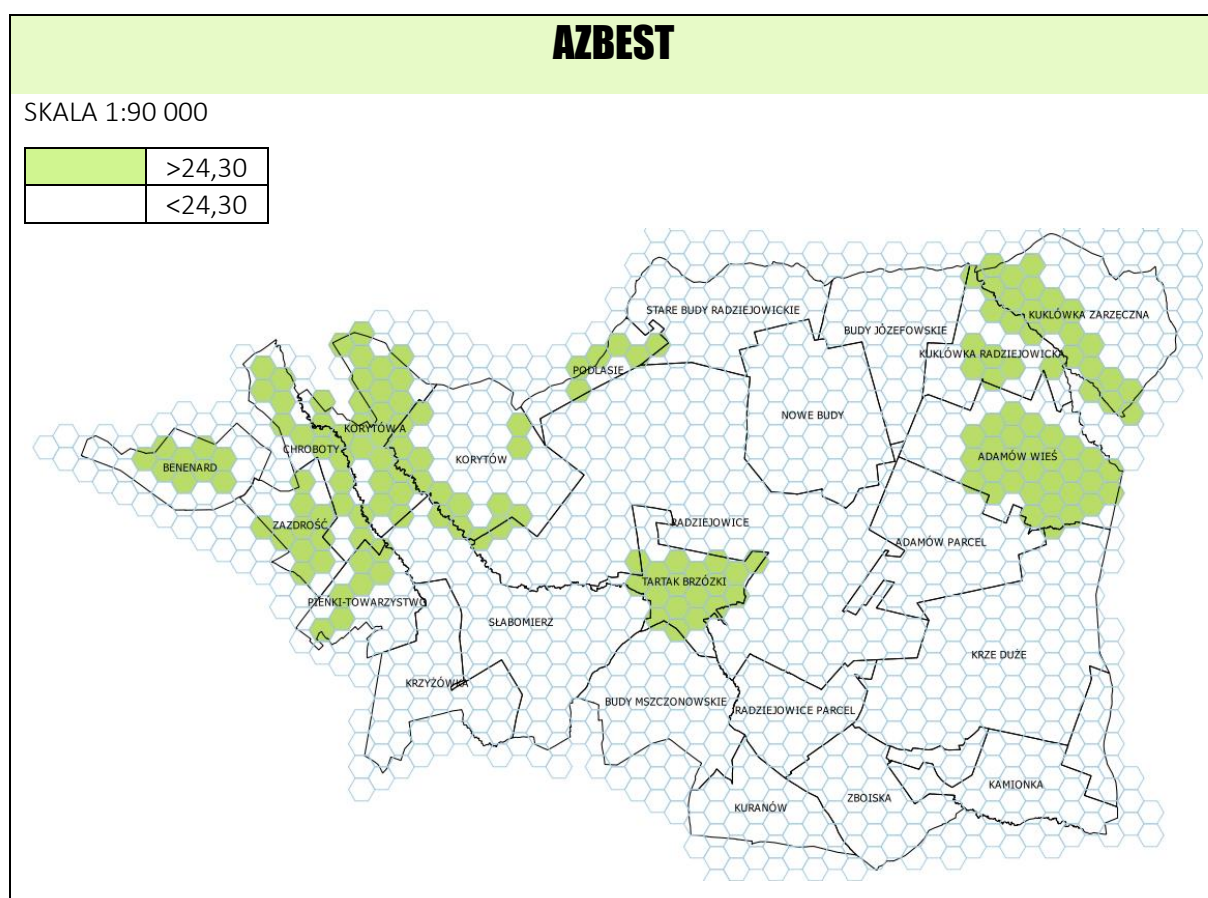
Sołectwo	Liczba budynków zawierających azbest	Liczba budynków zawierających azbest na km ²
Adamów Wieś	101	26,46
Adamów Parcel	65	21,12
Benenard	48	29,01
Budy Józefowskie	59	22,87
Budy Mszczonowskie	39	13,58
Chroboty	76	48,67
Kamionka	35	12,36
Korytów	130	37,12
Korytów A	77	38,19
Kuklówka Radziejowicka	64	32,54
Kuklówka Zarieczna	109	31,94
Kuranów	19	10,75
Krze Duże	142	22,35
Krzyżówka	49	19,14
Nowe Budy	87	23,23
Pieńki-Towarzystwo	40	26,17
Podlasie	23	28,62
Radziejowice	87	7,16
Radziejowice Parcel	30	15,94
Słabomierz	34	7,56

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Stare Budy Radziejowskie	62	23,02
Tartak Brzózki	65	37,35
Zazdrość	35	27,74
Zboiska	44	20,40
	średnia	24,30

LEGENDA:

Wartość wskaźnika wyższa niż wartość średniej dla całej Gminy	
--	--

Najwięcej budynków z pokryciem azbestowym znajduje się na terenie sołectwa Chroboty – 48,67 budynków na km². Na terenie całej Gminy sytuacja najlepiej przedstawia się na terenie Radziejowic gdzie na km² przypada tylko 7,16 budynków z pokryciem azbestowym. Wszystkie sołectwa, dla których wartości wskaźnika są wyższe niż średnia dla Gminy zostały uznane za problematyczne.

Hałas

Na terenie Gminy Radziejowice w 2014 roku znajdował się jeden punkt pomiaru hałasu zlokalizowany na terenie sołectwa Benenard. Na tym terenie przeprowadzono ocenę klimatu akustycznego według

wskaźników mających zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby dla hałasu drogowego, kolejowego i lotniczego.

W miejscowości Benenard przy ul. Szyszkowej 28k (obwodnica Żyrardowa) równoważny poziom dźwięku dla pory dnia i nocy dla hałasu drogowego wynosił $LA_{eqD}=59,6$ dB i $LA_{eqN}=57,5$ dB. Przekroczenie stwierdzono tylko dla pory nocy (wartość dopuszczalna odpowiednio 61 dB i 56 dB).

Wody powierzchniowe i podziemne

Jak wynika z raportu „Stan środowiska w województwie mazowieckim w 2014 roku” na terenie Gminy Radziejowice ocena stanu ogólnego jednolitych części wód rzecznych na podstawie badań przeprowadzonych przez WIOŚ w Warszawie w latach 2010-2014 wykazała zły stan wód.

Na terenie Gminy Radziejowice nie znajduje się żaden punkt badawczy jednolitych części wód podziemnych. Oceny stanu jakości wód podziemnych na terenie Gminy można dokonać za pomocą oceny jakości JCWPd 81, na terenie której leży Gmina Radziejowice. Badania JCWPd 81 wskazały na III klasę jakości – wody zadowalającej jakości.

Należy zwrócić również uwagę na problem pozbywania się nieczystości z szamb w miejscach do tego nieprzeznaczonych.

3.4.3 Strefa funkcjonalno-przestrzenna

Czynniki przestrzenno-funkcjonalne charakteryzowane są m.in. poprzez wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz stan tej infrastruktury na danym obszarze, dostępność budynków publicznych oraz stopień ich degradacji.

Wskaźnikiem opisującym sferę funkcjonalno-przestrzenną jest występowanie oraz stopień degradacji budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Radziejowice. Jako wskaźnik wzięto pod uwagę liczbę zdegradowanych budynków publicznych na km^2 .

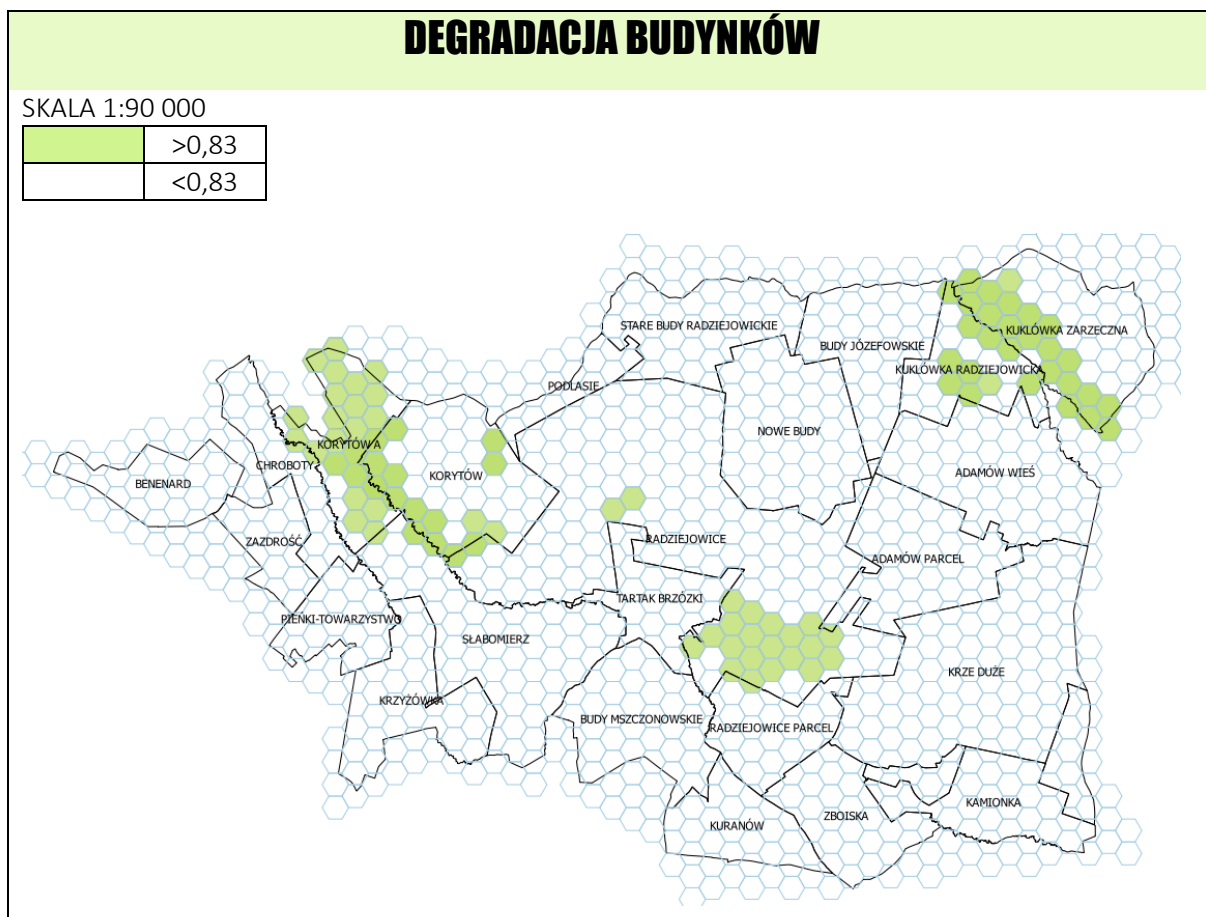
DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

*Tabela 20. Liczba zdegradowanych budynków użyteczności publicznej na km² na terenie sołectw Gminy Radziejowice
(źródło: dane UG Radziejowice)*

Sołectwo	Liczba zdegradowanych budynków publicznych na km ²
Adamów Wieś	0
Adamów Parcel	0
Benenard	0
Budy Józefowskie	0
Budy Mszczonowskie	0
Chroboty	0
Kamionka	0
Korytów	0,29
Korytów A	0,50
Kuklówka Radziejowicka	0,51
Kuklówka Zarieczna	0,59
Kuranów	0
Krze Duże	0
Krzyżówka	0
Nowe Budy	0
Pieńki-Towarzystwo	0
Podlasie	0
Radziejowice	1,32
Radziejowice Parcel	0
Słabomierz	0
Stare Budy Radziejowskie	0
Tartak Brzózki	0
Zazdrość	0
Zboiska	0
ŚREDNIA	0,13

LEGENDA:

Wartość wskaźnika wyższa niż wartość średniej dla całej Gminy	
--	--

Na obszarze Gminy najwięcej zdegradowanych budynków znajduje się na terenie Radziejowic – 16 obiektów. Sołectwa dla których wartość wskaźnika była wyższa niż średnia dla Gminy uznano za problematyczne w tym zakresie.

Najwięcej zdegradowanych budynków użyteczności publicznej znajduje się na terenie sołectw Radziejowic, a także Korytów A, Kuklówka Radziejowicka, Kuklówka Zarzeczna, Korytów. Budynki użyteczności publicznej, które są zdegradowane, często stwarzają realne zagrożenie dla przebywających tam osób. Problem ten dotyczy głównie stanu pokrycia dachowego, infrastruktury technicznej czy też stan techniczny przewodów kominowych. Po modernizacji takich budynków, będą tworzyć miejsca bezpieczne dla korzystających z nich mieszkańców. Część budynków zdegradowanych to szkoły, które z uwagi na przebywające tam dzieci oraz młodzież powinny być w szczególności w bardzo dobrym stanie, tak aby nie powodowały jakichkolwiek zagrożeń i były miejscem bezpiecznym i stwarzającym korzystne warunki do nauki a zarazem odpowiednim miejscem do ich przebywania i rozwoju. Rewitalizacja budynków użyteczności publicznych spowoduje wzrost aktywności oraz integracji mieszkańców w Gminie oraz zwiększy atrakcyjność tych obszarów dla przyszłych inwestorów, tworzących nowe miejsca pracy.

Przy ocenie stopnia degradacji budynku brano pod uwagę:

- stan pokrycia dachowego;
- stan widocznych elementów;
- stan stolarki okiennej;
- stan elewacji;
- stan techniczny przewodów;
- infrastrukturę techniczną.

Dane o stanie technicznym i wyposażeniu budynków użyteczności publicznej w Gminie Radziejowice uzyskano z Urzędu Gminy. Każdy z ww. elementów został oceniony za pomocą czterostopniowej skali, która opisywała stan techniczny obiektów:

- 1 – stan awaryjny – wymagający natychmiastowego, generalnego remontu, elementy stanowią zagrożenie bezpieczeństwa użytkowników;
- 2 – stan niezadowalający – wymagający podjęcia działań modernizacyjnych;
- 3 – stan zadowalający – wymagający niewielkich prac modernizacyjnych;
- 4 – stan dobry – niewymagający remontu w najbliższej perspektywie.

Z kolei w celu określenia stopnia degradacji budynków przyjęto trójstopniową skalę: stopień bardzo wysoki, wysoki oraz niski.

Ogólny stopień degradacji budynków użyteczności publicznej w Gminie określono jako wysoki. Stan poszczególnych elementów branych pod uwagę do oceny analizowanych budynków użyteczności publicznej został określony głównie jako niezadowalający. Z kolei po obliczeniach stopienia ich degradacji stwierdzono, iż prawie wszystkie budynki są w wysokim stopniu zdegradowane, a w przypadku **budynków przemysłowych** znajdujących się w pobliżu Gminnego Centrum Kultury, stwierdzono że są zdegradowane w bardzo wysokim stopniu, gdzie prawie wszystkie parametry określono jako awaryjne.

Zdegradowane w wysokim stopniu budynki użyteczności publicznej w Gminie to m.in.:

Kościół p.w. św. Kazimierza w Radziejowicach - należący do dekanatu Mszczonów diecezji łowickiej. Wybudowana w latach 1820-1822, zlokalizowana przy ulicy Kubickiego. Budynek jest zdegradowany w wysokim stopniu, głównie z powodu stanu stolarki okiennej oraz infrastruktury technicznej.

Budynek dawnej Gorzelni, ul. Przemysłowa - Gorzelnie wybudowano w XIX wieku i wchodziła w skład zabudowań folwarcznych majątku Radziejowice, wraz z stajniami, wozownią, młynem, kuźnią, czworakimi. Obecnie jest w posiadaniu straży pożarnej, obok wybudowano nową strażnicę, ale budynki dawnej gorzelni nie zostały wyburzone, z uwagi na ich stan, pomalą popadają w ruinę. Oceniono iż budynek jest w wysokim stopniu zdegradowany, w najgorszym stanie jest pokrycie dachowe, stolarka okienna oraz stan elementów konstrukcyjnych.

Strażnica OSP Kuklówka, ul. Jaktorowska 16 - budynek pochodzący z lat 70 ubiegłego wieku, znajdujący się w Kuklówce Zarzecznej. Strażnica zdegradowana jest w wysokim stopniu, głównie ze względu na pokrycie dachowe, stolarka okienna oraz stan elementów konstrukcyjnych, a także stan infrastruktury technicznej, będące w stanie awaryjnym.

Plebania, ul. Kubickiego – budynek został wybudowany w 1820 roku, zlokalizowany w Radziejowicach. Stwierdzono iż jest zdegradowany w wysokim stopniu, głównie ze względu na pokrycie dachowe, stolarka okienna oraz stan elementów konstrukcyjnych, a także stan infrastruktury technicznej, będące w stanie awaryjnym.

*Tabela 21. Stopień degradacji budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Radziejowice
(źródło: dane Urzędu Gminy Radziejowice)*

Nazwa budynku	Sołectwo	Suma punktów	Stopień degradacji
Budynek Urzędu Gminy, ul. Kubickiego 10	Radziejowice	21	niski
Budynek Agronomówki, ul. Kubickiego 8	Radziejowice	19	niski
Budynek Komunalny "Organistówka", ul. Kubickiego 3	Radziejowice	19	niski
Budynek Komunalny Poczta	Radziejowice	15	wysoki
Budynek Ośrodka Zdrowia, ul. Słoneczna 2	Radziejowice	21	niski
Publiczne Gimnazjum im. Edwarda hr. Krasińskiego, ul. Kubickiego 3a	Radziejowice	22	niski
Szkoła Podstawowa im. Władysława Rdzanowskiego, ul. Główna 2	Radziejowice	20	niski
Gminne Przedszkole w Radziejowicach, ul. Kubickiego 6	Radziejowice	16	wysoki
Szkoła Podstawowa w Korytowie A, ul. Szkolna 3	Korytów A	21	niski
Szkoła Podstawowa im. Józefa Chełmońskiego, ul. Szkolna 30	Kuklówka Radziejowicka	19	niski
Strażnica OSP Radziejowice, ul. Przemysłowa 1	Radziejowice	17	wysoki
Strażnica OSP Korytów, ul. Główna 125	Korytów	19	niski
Strażnica OSP Kuklówka, ul. Jaktorowska 16	Kuklówka Zarzeczna	13	bardzo wysoki
Dom Pomocy Społecznej w Tartaku Brzózki ul. Mszczonowska 1	Radziejowice	16	wysoki

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Nazwa budynku	Sołectwo	Suma punktów	Stopień degradacji
Budynki i teren przemysłowy [były Zakład Ceramiki Budowlanej], ul. Przemysłowa	Radziejowice	16	wysoki
Budynki przemysłowe [okolica GCK], ul. Przemysłowa	Radziejowice	10	bardzo wysoki
Budynek dawnej Gorzelni, ul. Przemysłowa	Radziejowice	12	bardzo wysoki
Stacja Uzdatniania Wody Radziejowice, ul. Główna	Radziejowice	13	bardzo wysoki
Plebania, ul. Kubickiego	Radziejowice	13	bardzo wysoki
Kościół p.w. św. Kazimierza w Radziejowicach, ul. Kubickiego	Radziejowice	14	bardzo wysoki
Stopień degradacji budynków w Gminie		16,8	wysoki

Skala stopnia degradacji	
niski	22 – 18 punktów
wysoki	18 – 14 punktów
bardzo wysoki	14 - 10 punktów

Innym problemem, jednak nie związanym z degradacją techniczną budynków, jest problem wyposażenia stacjonarnych służb na terenie Gminy. Służby te poza działaniami statutowymi realizują działania dodatkowe, w związku z czym potrzebują nowoczesnego sprzętu. Obecnie wykorzystywany jest przestarzały i niedługo przestanie spełniać swoją funkcję. Dodatkowe utrudnienie dla prawidłowej pracy służb ratunkowych na terenie Gminy Radziejowice stanowią nieprzystosowane ciągi komunikacyjne, tj. zbyt wąskie drogi, które czasem wręcz uniemożliwiają poruszanie się pojazdami ratowniczymi.

Sieć gazowa, wodociągowa i kanalizacyjna

Na terenie Gminy Radziejowice można zauważyć, że wśród urządzeń sieciowych najlepiej rozwinięta jest sieć wodociągowa, z której korzysta 87,8% ogółu ludności Gminy. Długość czynnej sieci rozdzielczej na przestrzeni ostatniego roku wzrosła o 10,1 km. Z sieci gazowej korzysta tylko 35% ludności Gminy jednak można zauważyć, że w ostatnim czasie długość czynnej sieci gazowej wzrosła o 2 473 m. Najmniej rozwiniętą wydaje się być sieć kanalizacyjna, z której na terenie Gminy korzysta 35,7%. Poniższa tabela ukazuje charakterystykę instalacji technicznych na terenie Gminy Radziejowice.

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

*Tabela 22. Charakterystyka sieci gazowej, wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Radziejowice
(źródło: dane GUS)*

2014	2015	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w 2014 roku
Długość czynnej sieci gazowej ogółem [m]		Gaz
54 755	57 228	35
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]		Kanalizacja
46,7	46,7	35,7
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]		Wodociąg
121,8	131,9	87,8

Transport i komunikacja

Niskie zagęszczenie dróg na terenie danego sołectwa może być wskazywane jako czynnik degradujący, gdyż zadaniem dróg jest ułatwienie dostępu do miejsc o znaczeniu społecznym. Na terenie gminy Radziejowice znajdują się 163 drogi gminne, z czego najwięcej, bo 17 znajduje się na terenie sołectwa Radziejowice-Parcel oraz Adamów-Wieś – 12 dróg.

Tabela 23. Liczba dróg lokalnych na terenie poszczególnych sołectw Gminy Radziejowice (źródło: UG Radziejowice)

Sołectwo	Liczba dróg gminnych
Adamów Wieś	12
Adamów Parcel	7
Benenard	11
Budy Józefowskie	4
Budy Mszczonowskie	11
Chroboty	6
Kamionka	10
Korytów	2
Korytów A	7
Kukłówka Radziejowicka	6
Kukłówka Zarieczna	8
Kuranów	0
Krze Duże	4
Krzyżówka	8
Nowe Budy	5
Pieńki-Towarzystwo	3
Podlasie	3
Radziejowice	5
Radziejowice Parcel	17
Słabomierz	7

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Sołectwo	Liczba dróg gminnych
Stare Budy Radziejowskie	2
Tartak Brzózki	10
Zazdrość	6
Zboiska	9
SUMA	163

Na terenie Gminy Radziejowice istnieje problem z dostępem do komunikacji autobusowej. Z terenu gminy można dostać się na teren takich ośrodków jak Żyrardów czy Grodzisk Mazowiecki, lecz jest to bardzo utrudnione. Wprawdzie Gmina charakteryzuje się atrakcyjnym położeniem nieopodal drogi krajowej S8 oraz dróg wojewódzkich, lecz nie jest to powiązane z częstotliwością odchodzących z terenu gminy kursów autobusowych. Mieszkańcy gminy muszą najpierw dostać się do jej centrum, aby później móc udać się w dalszą podróż do dużych ośrodków miejskich. Popyt na podróże do miast takich jak wspomniane wyżej Żyrardów czy Grodzisk jest duży i rośnie. Jest to spowodowane dostępnością w tych miastach ośrodków naukowych oraz lepiej płatnych miejsc pracy. Atutem tych miejscowości jest również ich atrakcyjność pod względem możliwości spędzania wolnego czasu. Wynika z tego, iż kursy autobusowe nie są wyłącznie potrzebne w godzinach porannych, ale również wieczornych. Istnieje również potrzeba zwiększenia ilości kursów weekendowych.

Problem małej ilości kursów autobusowych do większych ośrodków miejskich należy zaliczyć do czynników degradacyjnych, które występują na terenie Gminy Radziejowice, gdyż wpływa on na dostępność lokalnej ludności do miejsc o charakterze kulturowym, edukacyjnym oraz zarobkowym.

Innym problemem związanym z komunikacją zbiorową na terenie Gminy Radziejowice jest problem wysokich cen za przejazd spowodowany brakiem konkurencyjności wśród przewoźników na trasach w kierunku Żyrardowa, Mszczonowa, Grodziska Mazowieckiego i Warszawy. Taka sytuacja sprzyja wzrostowi natężenia samochodów osobowych na drogach w granicach Gminy Radziejowice, co z kolei ma swoje odzwierciedlenie w kwestii bezpieczeństwa drogowego, a także jakości powietrza.

Na terenie Gminy Radziejowice, a konkretnie w sołectwie Radziejowice-Parcel obserwuje się jeszcze inne negatywne zjawiska w obszarze bezpieczeństwa komunikacyjnego i mobilności. Przez główną drogę w sołectwie przebiega szlak stanowiący skrót do znajdującej się w sąsiedniej gminie Mszczonów Strefy Przemysłowej, przez co droga ta jest nadmiernie wykorzystywana przez pojazdy ciężkie. Wpływa to zarówno na poziom bezpieczeństwa drogowego, gdyż droga jest stosunkowo wąska. Problem stanowi nie tylko poruszanie się samochodem osobowym pomiędzy TIR-ami, ale także komunikacja piesza i rowerowa jest tutaj wysoce niebezpieczna.

Dodatkowo, wykorzystanie nieprzystosowanej do celów transportu ciężkiego drogi wpływa na jej pogarszający się stan techniczny. Problem jest o tyle istotny, gdyż budowa tej drogi odbyła się ze źródeł finansowych pochodzących od mieszkańców tego sołectwa, dlatego też niezwykle pożądane jest wprowadzenie ograniczeń ruchu w tym zakresie.

3.5 Podsumowanie pozostałych zjawisk kryzysowych

Identyfikacja problemów gospodarczo-środowiskowo-przestrzenno-funkcjonalnych gminy Radziejowice pozwoliła na skonstruowanie 4 wskaźników, które poddano analizie w wymiarze lokalnym w oparciu o dane ilościowe aktualne na rok 2015. W poniższej tabeli przedstawione zostały wartości wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej w Gminie Radziejowice z podziałem na analizowane jednostki. Dla każdego wskaźnika została wyznaczona wartość referencyjna (średnia dla Gminy).

Podsumowując pozostałe zjawiska kryzysowe na terenie Gminy Radziejowice pod uwagę brano następujące wskaźniki:

- 1.1 Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców;
- 1.2 Liczba budynków zawierających azbest na km²;
- 1.3 Emisja liniowa;
- 1.4 Liczba zdegradowanych budynków użyteczności publicznej na km².

*Tabela 24: Zestawienie wskaźników charakteryzujących pozostałe zjawiska kryzysowe na terenie Gminy Radziejowice
(źródło: opracowanie własne)*

Sołectwo	Podmioty gospodar- cze na 100 mieszkańców	Azbest na km ²	Emisja liniowa [Mg]	Zdegradowane budynki na km ²
Adamów Wieś	8,57	26,46	4079,06	0,00
Adamów Parcel	12,37	21,12	3288,60	0,00
Benenard	0,00	29,01	1768,19	0,00
Budy Józefowskie	4,48	22,87	2956,86	0,00
Budy Mszczonowskie	4,95	13,58	3070,02	0,00
Chroboty	10,83	48,67	1669,00	0,00
Kamionka	6,12	12,36	3025,39	0,00
Korytów	7,83	37,12	3743,44	0,29
Korytów A	10,64	38,19	2154,87	0,50
Kuklówka Radziejowicka	9,23	32,54	2102,03	0,51
Kuklówka Zarieczna	11,72	31,94	3647,46	0,59
Kuranów	8,96	10,75	1888,98	0,00
Krze Duże	4,76	22,35	6790,20	0,00
Krzyżówka	4,30	19,14	2736,02	0,00

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Nowe Budy	3,47	23,23	4002,22	0,00
Pieńki-Towarzystwo	0,00	26,17	1633,68	0,00
Podlasie	8,06	28,62	858,78	0,00
Radziejowice	8,15	7,16	12986,96	1,32
Radziejowice Parcel	1,37	15,94	2011,12	0,00
Słabomierz	9,68	7,56	4705,43	0,00
Stare Budy Radziejowskie	8,47	23,02	2878,46	0,00
Tartak Brzózki	7,87	37,35	1859,96	0,00
Zazdrość	8,09	27,74	1348,49	0,00
Zboiska	4,85	20,40	2305,28	0,00
ŚREDNIA	6,87	24,30	3229,6	0,13

LEGENDA:

Wartość wskaźnika wyższa niż wartość mediany	
---	--

Za obszary o nasilonych zjawiskach kryzysowych w sferze pozaspołecznej uznano te, dla których co najmniej jeden wskaźnik przekraczał wartość średnią.

3.5.1 Analiza przyczyn występowania zjawisk kryzysowych

W niniejszym podrozdziale zostanie dokonana analiza przyczyn występowania niekorzystnych zjawisk w sferze gospodarczo-środowiskowo-funkcjonalno-przestrzennej:

Podmioty gospodarcze

Najwyższą koncentracją problemu niskiej przedsiębiorczości charakteryzują się sołectwa: Benerad, Budy Józefowskie, Budy Mszczonowskie, Kamionka, Krze Duże, Krzyżówka, Nowe Budy, Pienki – Towarzystwo, Radziejowice Parcel, Zboiska.

Niska koncentracja podmiotów gospodarczych na tych obszarach wynika, przede wszystkim z faktu, iż są to tereny wiejskie. Dominująca część podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie Gminy Radziejowice skupia się w części centralnej. Jest to uwarunkowane dogodnym połączeniem komunikacyjnym z gminami sąsiadującymi, czy też większymi miastami w okolicy.

Ponadto, negatywne zjawiska zdiagnozowane w sferze społecznej, takie jak ubóstwo, niepełnosprawność czy osoby długotrwale lub ciężko chore, stanowią przyczynę braku lub niskiej aktywności gospodarczej obszarów wiejskich.

Niemniej sprawa niewielkiej aktywności gospodarczej na terenach wiejskich w sąsiedztwie większych ośrodków miejskich nie stanowi dominującego problemu Gminy Radziejowice. Aktywność gospodarcza w przypadku Gminy Radziejowice jest tutaj rozważana również pod kątem aktywności mieszkańców ogółem. W rozwoju przedsiębiorczości ważne jest nie tylko makrootoczenie, ale również indywidualne

cechy osobowości, kompetencje czy doświadczenie. Strategia rozwoju gminy, aktywna postawa władz lokalnych jest jednym z głównych czynników społeczno-gospodarczych wpływających na poziom rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy. Przedsiębiorczość jest też zespołem określonych cech osobowości człowieka, pozwalających mu aktywnie uczestniczyć w życiu społeczno-gospodarczym. W ślad za tym zakłada się, że tzw. człowiek przedsiębiorczy potrafi kreować nowe potrzeby dla siebie oraz innych, a także potrafi je zaspokajać i to niezależnie od warunków otoczenia

Degradacja budynków publicznych

Największym stopniem degradacji budynków publicznych na terenie Gminy Radziejowice wykazały się sołectwa: Korytów, Korytów A, Kulkówka Radziejowicka, Kulkówka Zarzeczna oraz Radziejowice. Szczegółowa analiza stanu technicznego budynków została zawarta w rozdziale 3.4.3. Do przyczyn występowania zjawisk kryzysowych w tych obszarach należy zaliczyć: zaniedbanie zarówno ze strony zarządcy budynku jak i rok budowy obiektu. Część budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy została wybudowana w XIX wieku.

Azbest

Na terenie Gminy sporządzono inwentaryzację istniejących zasobów budownictwa jednorodzinnego pod względem ich potencjalnego negatywnego wpływu na środowisko. Czynnikiem poddanym analizie była masa wyrobów azbestowych w danym sołectwie. Obszary o największej kumulacji wyrobów azbestowych to Adamów Wieś, Benenard, Chroboty, Korytów, Korytów A, Kulkówka Radziejowicka, Kulkówka Zarzeczna, Pieńki – Towarzystwo, Podlasie, Tartak Brzózki oraz Zazdrość. Wynika to z faktu, iż mieszkańcy są często niedoinformowani o zagrożeniu jakie stanowi azbest oraz ich ignorancji co do jego usuwania. Ponadto, dofinansowania do usuwania wyrobów azbestowych obejmują zwykle wyłącznie demontaż, transport i unieszkodliwienie wyrobów azbestowych. Koszty nowego pokrycia ponosi właściciel nieruchomości. Jeżeli na danym obszarze występuje problem ubóstwa i bezrobocia trudno spodziewać się dużego zainteresowania usuwania azbestu.

Sam proces unieszkodliwiania wyrobów azbestowych przynosi korzyści ekonomiczne poprzez wzrost wartości obiektów budowlanych oraz gruntów, poprawę stanu technicznego obiektów, w obrębie których zinwentaryzowano azbest oraz zmniejszenie kosztów związanych z leczeniem chorób wywołanych wdychaniem włókien azbestu. Dla środowiska zasadniczą zmianą będzie ograniczenie, a docelowo eliminacja zagrożenia ze strony włókien azbestowych występujących w powietrzu.

Zanieczyszczenia liniowe

Sołectwa o największej kumulacji zanieczyszczeń liniowych (z transportu) to: Adamów Wieś, Adamów Parcel, Korytów, Kulkówka Zarzeczna, Krze Duże, Nowe Budy, Radziejowice, Słabomierz. Z braku lub małej ilości połączeń komunikacji publicznej pomiędzy sołectwami czy innymi gminami powoduje z roku na

rok zwiększającą się liczbę samochodów, a co za tym idzie wzrost zanieczyszczeń oraz pogorszenie jakości powietrza. Przyczyną występowania zjawiska jest także niewystarczający oraz często zły stan techniczny nawierzchni, a także niewielka ilość lub brak ciągów rowerowych.

3.6 Wnioski z przeprowadzonej diagnozy zjawisk kryzysowych

Diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej oraz funkcjonalno-przestrzennej pozwoliła wysnuć następujące wnioski:

I. W sferze społecznej:

- a. Obszarami zdegradowanymi ze względu na ubóstwo są sołectwa: Benenard, Budy Józefowskie, Kamionka, Korytów A, Kulkówka Radziejowicka, Kulkówka Zarieczna, Krzyżówka, Podlasie, Radziejowice, Zazdrość oraz Zboiska.
- b. Obszary o najwyższej liczbie przyznanych świadczeń pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność to sołectwa tj.: Adamów Parcel, Benenard, Budy Józefowskie, Kamionka, Korytów, Kulkówka Zarieczna, Kuranów, Podlasie, Radziejowice.
- c. Obszarami problemowymi pod względem ilości osób długotrwale chorych są sołectwa: Adamów Wieś, Benenard, Budy Mszczonowskie, Korytów A, Kulkówka Radziejowicka, Kulkówka Zarieczna, Podlasie, Radziejowice, Słabomierz oraz Zboiska.
- d. Obszary o najniższej frekwencji wyborczej to: Korytów, Krzyżówka, Pieńki – Towarzystwo, Słabomierz, Tartak Brzózki.
- e. Największe nasilenie występowania przemocy w rodzinie stwierdzono w: Benenard, Budy Józefowskie, Chroboty, Korytów, Krze Duże, Radziejowice, Stare Budy Radziejowskie.

II. W pozostałych sferach:

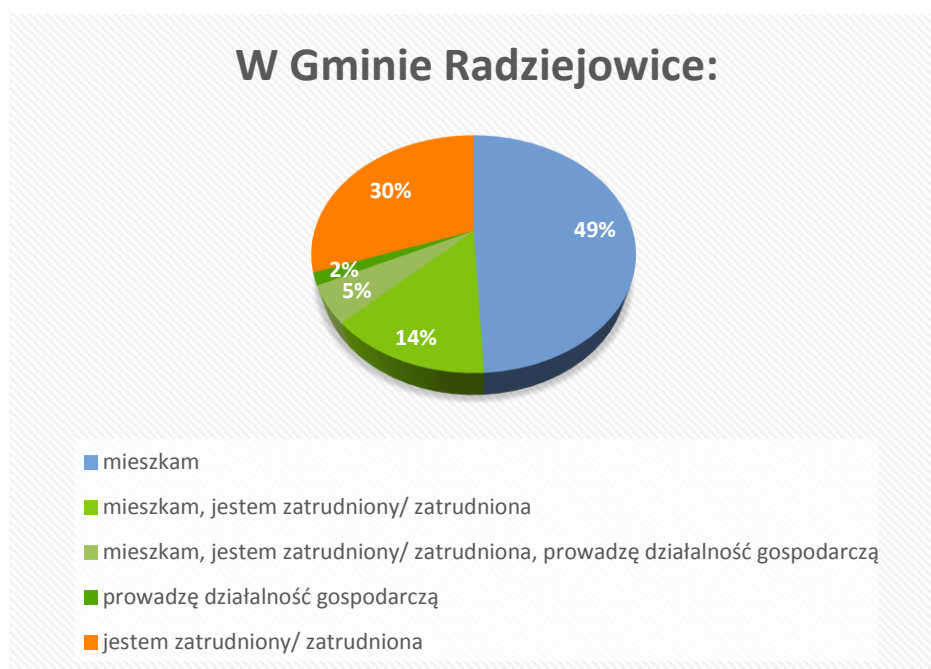
- a. obszarami o najmniejszej aktywności gospodarczej są: Benenard, Budy Józefowskie, Budy Mszczonowskie, Kamionka, Krze Duże, Krzyżówka, Nowe Budy, Pieńki – Towarzystwo, Radziejowice Parcel, Zboiska.
- b. sołectwa o największej kumulacji wyrobów azbestowych to: Adamów Wieś, Benenard, Chroboty, Korytów, Korytów A, Kulkówka Radziejowicka, Kulkówka Zarieczna, Pieńki – Towarzystwo, Podlasie, Tartak Brzózki, Zazdrość.
- c. obszary o kumulacji budynków użyteczności publicznej w wysokim stopniu zdegradowanych: Korytów, Korytów A, Kulkówka Radziejowicka, Kulkówka Zarieczna, Radziejowice.

- d. sołectwa o największej kumulacji zanieczyszczeń liniowych (z transportu) to: Adamów Wieś, Adamów Parcel, Korytów, Kukłówka Zarieczna, Krze Duże, Nowe Budy, Radziejowice, Słabomierz.

4. Podsumowanie ankietyzacji mieszkańców

Mieszkańcy gminy Radziejowice w ramach opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji mieli możliwość oceny aspektów funkcjonowania gminy Radziejowice, które wpływają na warunki życia mieszkańców za pomocą badania ankietowego.

W badaniu wzięło udział 59 osób z różnych sołectw, a także spoza gminy. Większą część ankietowanych stanowili mieszkańcy gminy - 68%, z czego 14% mieszka i jest zatrudnionych na terenie gminy, a 5% mieszka, jest zatrudnionych i prowadzi działalność gospodarczą na terenie gminy Radziejowice. Mimo organizowanych spotkań konsultacyjnych zarówno dla dzieci jak i dorosłych oraz informacji o możliwości wypełnienia ankiety na stronie internetowej gminy, odsetek wypełnionych ankiet był niewielki. Niski procent osób biorących udział w ankiecie świadczy o małej aktywności społecznej mieszkańców Gminy i może zostać połączony ze zdiagnozowanymi w strefie społecznej problemami. Niemniej jednak zdanie wszystkich ankietowanych należy wziąć pod uwagę przy tworzeniu Programu Rewitalizacji.

*Rysunek 9. Charakterystyka mieszkańców biorących udział w badaniu ankietowym
(źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o. na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego)*

Najwięcej ankietowanych z terenu gminy Radziejowice, którzy wzięli udział w badaniu mieszka na terenie sołectwa Tartak Brzózki – 12 ankietowanych. Z terenu sołectw Radziejowice oraz Korytowa ankiety

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

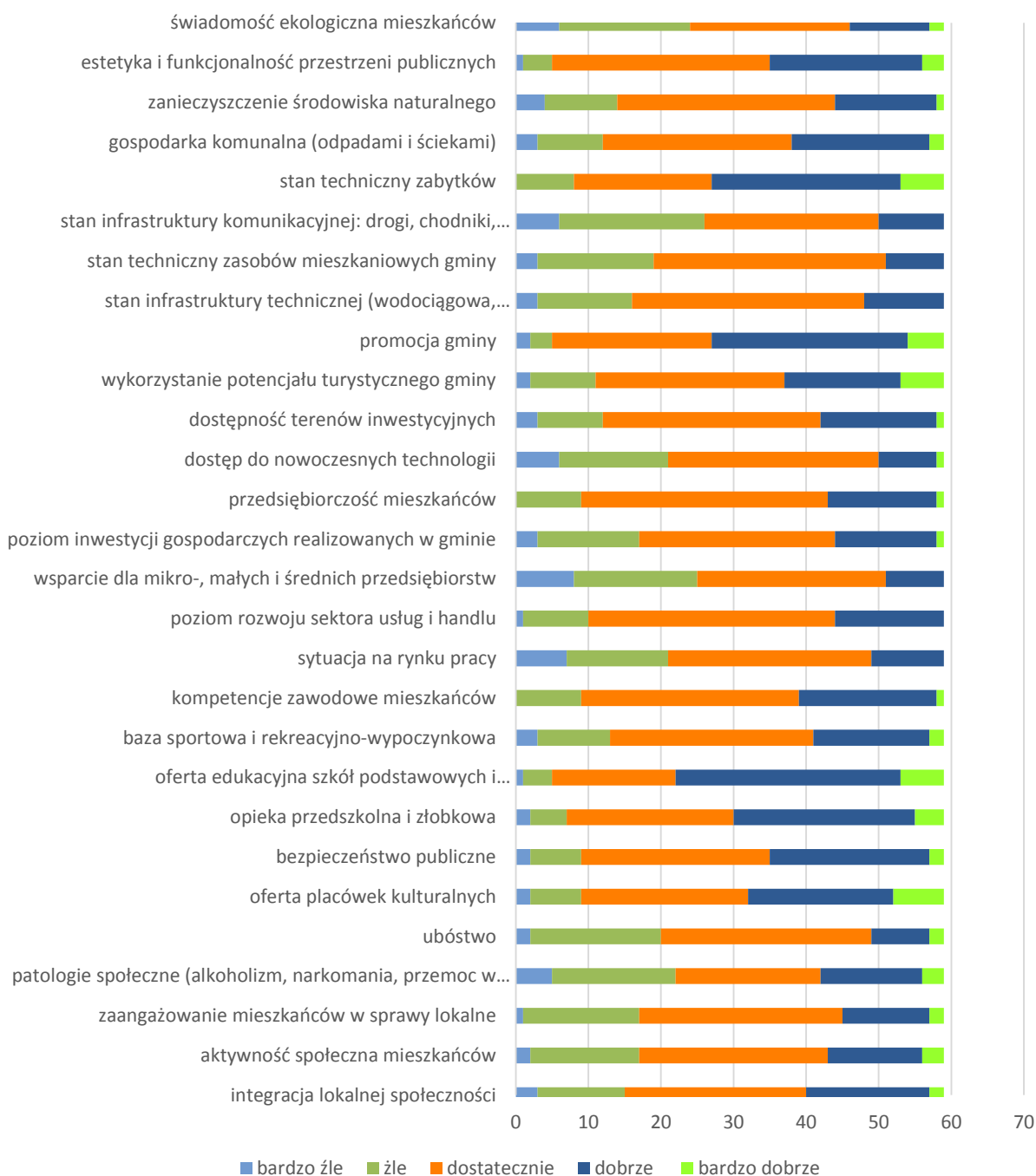
wypełniło po 5 mieszkańców. Spoza gminy w badaniu ankietowym wzięło udział 19 osób. Poniższa tabela przedstawia miejsce zamieszkania ankietowanych.

*Tabela 25. Miejsce zamieszkania ankietowanych
(źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o. na podstawie przeprowadzonej ankietyzacji)*

Solectwo	Chroboty	Krze Duże	Radziejowice	Tartak Brzózki	Adamów-Parcel	Benenard	Zazdrość	Adamów-Wieś	Korytów A	Radziejowice-Parcel	Kuklówka Zarieczna	Korytów	Kamionka	Słabomierz	Budy Mszczonowskie	Poza gminą	Łącznie
Liczba ankietowanych	1	4	5	12	2	1	1	1	1	1	1	5	2	1	2	19	59

Ankietowani analizowali funkcjonowanie 28 aspektów gminy Radziejowice, które wpływają na warunki życia mieszkańców. Aspekty te mogli ocenić w następującej skali: bardzo źle, źle, dostatecznie, dobrze i bardzo dobrze.

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Rysunek 10. Ocena funkcjonowania aspektów gminy Radziejowice wpływających na warunki życia mieszkańców
(źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o. na podstawie przeprowadzonej ankietyzacji)

Analizując odpowiedzi, można wywnioskować, że ankietowani największy problem widzą w funkcjonowaniu następujących aspektów gminy (oceniane jako bardzo źle):

- wsparcie dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw – 8 ankietowanych;
- sytuacja na rynku pracy – 7 ankietowanych;
- dostęp do nowoczesnych technologii – 6 ankietowanych;
- stan infrastruktury komunikacyjnej: drogi, chodniki, parkingi, oświetlenie, połączenia komunikacyjne, ścieżki rowerowe – 6 ankietowanych;
- świadomość ekologiczna mieszkańców – 6 ankietowanych.

Ankietowani wskazali również te aspekty gminy, których funkcjonowanie oceniają za bardzo dobre:

- oferta placówek kulturalnych – 7 ankietowanych;
- oferta edukacyjna szkół podstawowych i ponadpodstawowych – 6 ankietowanych;
- wykorzystanie potencjału turystycznego gminy – 6 ankietowanych;
- stan techniczny zabytków – 6 ankietowanych;
- promocja gminy – 5 ankietowanych.

Większa część ankietowanych oceniała funkcjonowanie aspektów gminy jako dostateczne.

5. Identyfikacja obszarów zdegradowanych wraz z uzasadnieniem

Ostatnim etapem przeprowadzonej diagnozy było wskazanie obszarów zdegradowanych, które po pierwsze wykazują kumulację negatywnych zjawisk społecznych oraz dodatkowo w pozostałych analizowanych zjawiskach wykazują także nagromadzenie negatywnych cech (zjawiska gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, środowiskowe). Wiąże się to bezpośrednio z obszarami wprost generującymi zidentyfikowane problemy, zarówno społeczne występujące przeważnie na obszarach zamieszkałych przez miejscową ludność, jak również problemy bezpośrednio związane z warunkami mieszkalnymi oraz stanem technicznym budynków.

Poniżej przedstawiono obszary, na których stwierdzono przekroczenie wartości referencyjnych w poszczególnych sferach.

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

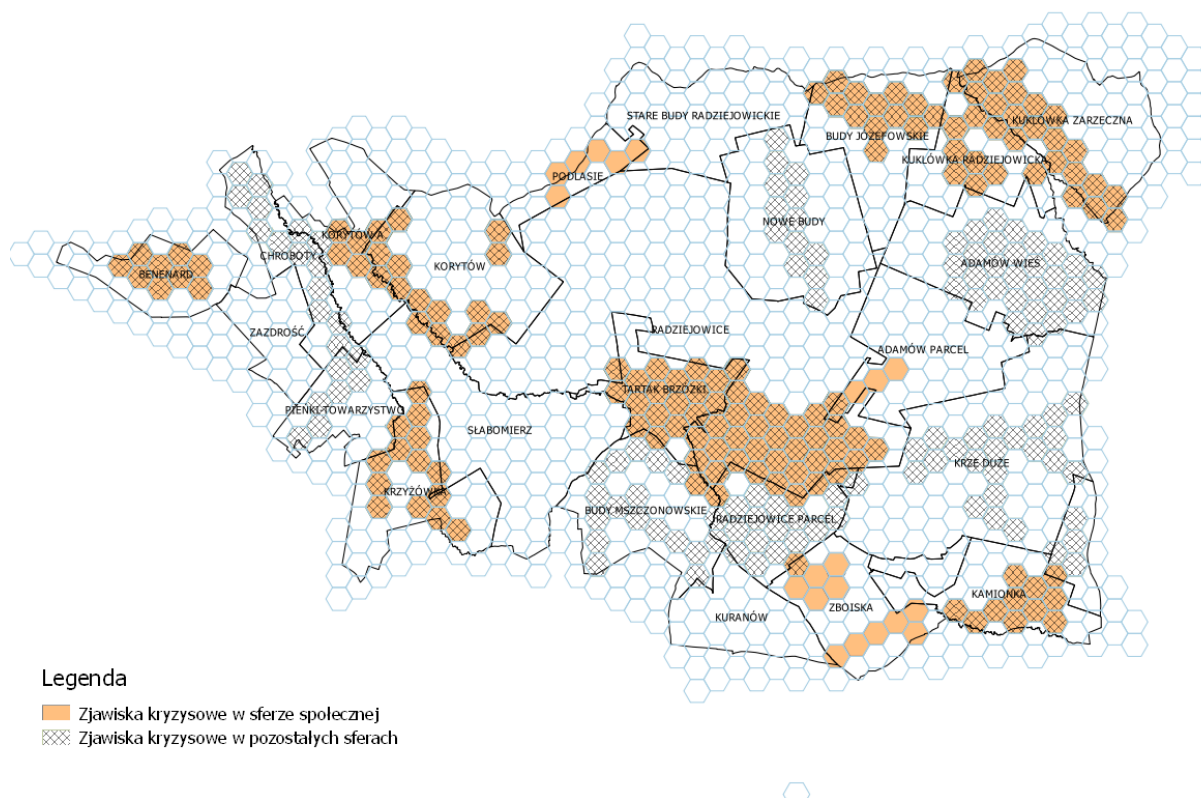
Tabela 26. Wartości wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej oraz dla pozostałych zjawisk (opracowanie własne)

Sołectwo	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcyjna	Sfera środowiskowa
Adamów Wieś				
Adamów Parcel				
Benenard				
Budy Józefowskie				
Budy Mszczonowskie				
Chroboty				
Kamionka				
Korytów				
Korytów A				
Kuklówka Radziejowicka				
Kuklówka Zarieczna				
Kuranów				
Krze Duże				
Krzyżówka				
Nowe Budy				
Pieńki-Towarzystwo				
Podlasie				
Radziejowice				
Radziejowice Parcel				
Słabomierz				
Stare Budy Radziejowskie				
Tartak Brzózki				
Zazdrość				
Zboiska				

LEGENDA:

Wartość wskaźnika odbiega od wartości referencyjnej	
Wartość wskaźnika nie odbiega od wartości referencyjnej	

SKALA 1:90 000

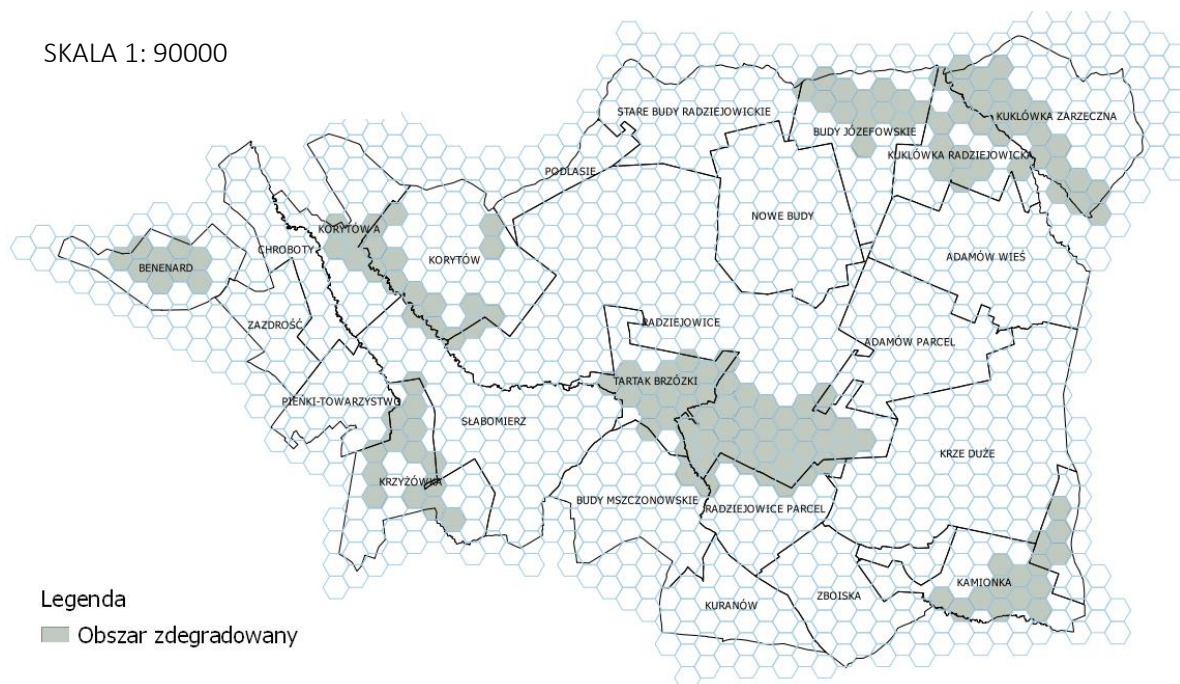
Rysunek 11. Zjawiska kryzysowe w sferze społecznej oraz w pozostałych sferach na terenie Gminy Radziejowice
(źródło: opracowanie własne)

Za obszar zdegradowany Gminy Radziejowice uznano te tereny, na których stwierdzono zjawiska kryzysowe w sferze społecznej oraz przynajmniej w jednej z pozostałych analizowanych sfer. Zgodnie z tą metodologią obszarami zdegradowanymi Gminy Radziejowice są:

- Benenard;
- Budy Józefowskie;
- Kamionka;
- Korytów;
- Korytów A;
- Kuklówka Radziejowicka;
- Kuklówka Zarieczna;
- Krzyżówka;
- Radziejowice;
- Tartak Brzózki.

Obszary te uznano za zdegradowane ze względu na szereg przeplatających się niekorzystnych zjawisk społecznych, gospodarczych, technicznych. Po zsumowaniu zjawisk społecznych oraz gospodarczo-techniczno-przestrzennych możliwe było wskazanie obszarów, które charakteryzują się najwyższym wskaźnikiem degradacji.

Załączona poniżej mapa prezentuje wyznaczone w ramach przeprowadzonej diagnozy obszary zdegradowane na terenie gminy Radziejowice, będące podstawą wyznaczenia w ich granicach obszaru rewitalizacji, na którym gmina będzie prowadziła działania rewitalizacyjne.

Rysunek 12. Obszar zdegradowany Gminy Radziejowice (źródło: opracowanie własne)

6. Analiza potencjałów i barier

POTENCJAŁ ROZWOJOWY W ZAKRESIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

Mianem kapitału społecznego określa się wartość, na którą składają się wzajemne relacje społeczne oraz zaufanie jednostek, przy pomocy których możliwe jest pomnażanie osiągniętych korzyści. Analizując potencjał rozwojowy Gminy Radziejowice, spośród zdiagnozowanych obszarów zdegradowanych wyłoniono tereny o dużej gęstości zaludnienia. To na tych obszarach należy inwestować w infrastrukturę oświatową, sportową, rekreacyjną, kulturową i transportową. Należy także dążyć do umożliwienia uczestnictwa w życiu społecznym jak największej liczby mieszkańców, w tym osób wykluczonych społecznie ze względu na sytuację materialną czy niepełnosprawność i chorobę. Ponadto, niezwykle istotną kwestią jest utożsamianie się mieszkańców z miejscem zamieszkania, poprzez poznawanie i docenianie jego walorów środowiskowych i historyczno-kulturowych.

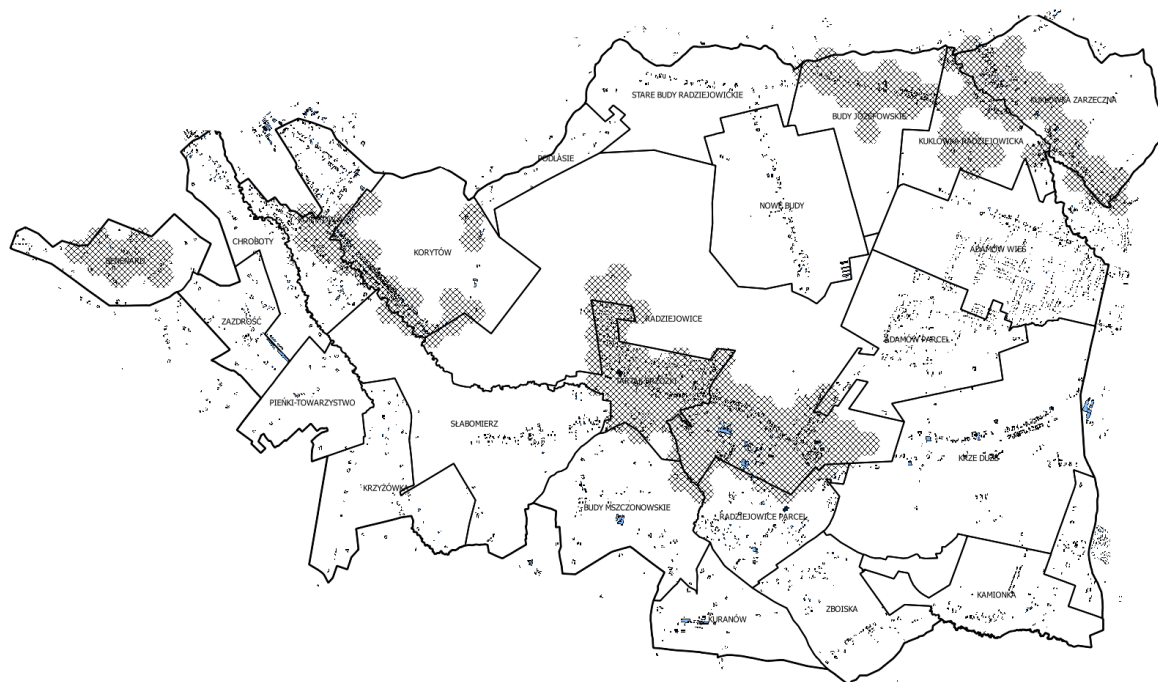
Na obszarach o dużej koncentracji zabudowy i mieszkańców władze Gminy oraz stowarzyszenia i organizacje pożytku publicznego mają duże pole działania. Wraz z inwestycjami w infrastrukturę należy dążyć do uświadamiania mieszkańców w zakresie nakładów inwestycyjnych jakie należało ponieść w tym zakresie. Taka świadomość może przyczynić się do ograniczenia aktów wandalizmu na terenach zrewitalizowanych, a tym samym zwiększy poziom bezpieczeństwa na tych obszarach.

Ponadto, promocja gminy jako miejsca do zasiedlania się i podejmowania aktywności zawodowej i społecznej musi wiązać się z rozwiniętym zapleczem. Przykładowo, aby mogły się tworzyć organizacje, związki i stowarzyszenia należy stworzyć ku temu warunki, aby zachęcić młodych ludzi do osiedlania się na terenie Gminy, należy zapewnić im ciekawą ofertę pracy (np. atrakcyjne staże itd.).

LEGENDA:

Obszary o największym kapitale ludzkim

SKALA 1:90 000

Rysunek 13. Potencjał rozwojowy w zakresie kapitału społecznego (źródło: opracowanie własne)

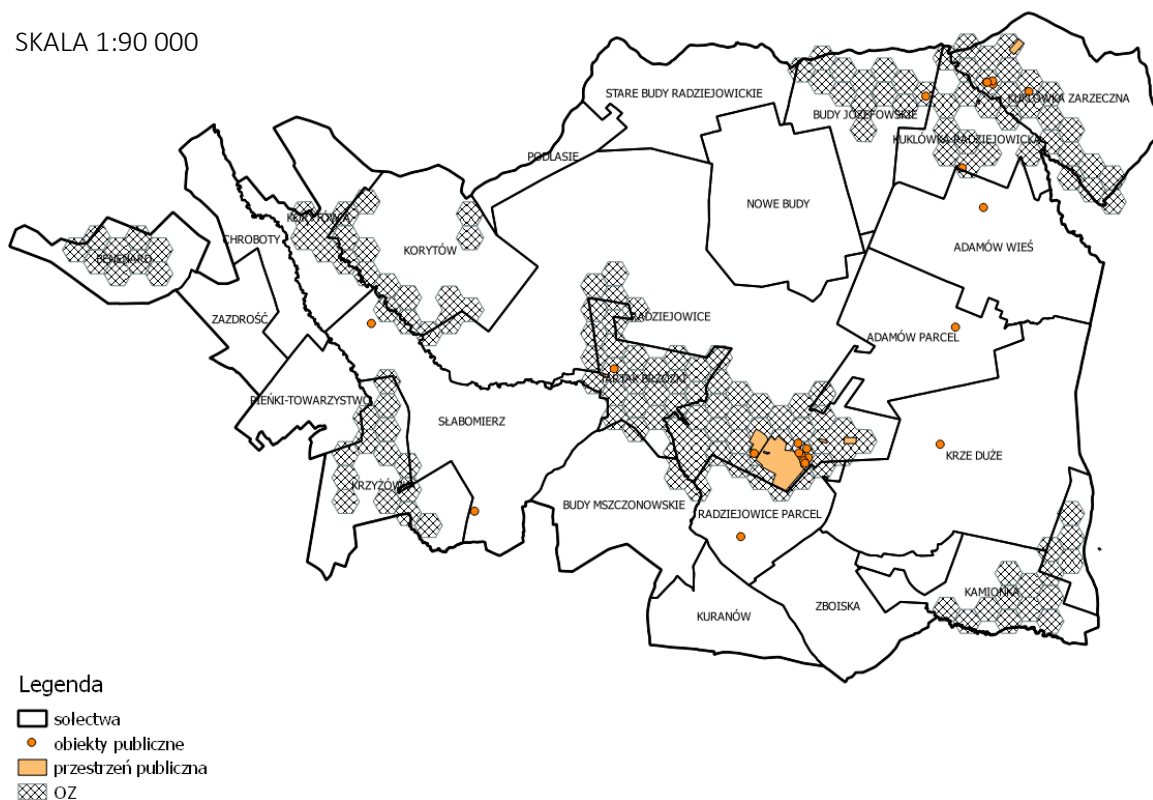
W Gminie Radziejowice zdiagnozowano niewielką aktywność mieszkańców zarówno w sferze społecznej, jak i w sferze sportowej (brak zainteresowania aktywnością fizyczną np. nordic walking). Ponadto, na terenie Gminy dawniej funkcjonował ośrodek wypoczynkowy Hamernia, który stanowił ciekawą możliwość spędzania czasu wolnego, przez co wpływał na atrakcyjność gminy. Obecnie na terenie Gminy Radziejowice brakuje takiego miejsca.

Największy potencjał społeczny na terenie Gminy Radziejowice wynikający z koncentracji zabudowy mieszkaniowej wśród obszarów uznanych za zdegradowane występuje w sołectwach: Korytów, Korytów A, Tartak Brzózki i Radziejowice.

POTENCJAŁ ROZWOJOWY W ZAKRESIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Na terenie Gminy Radziejowice występuje duży potencjał w zakresie rozwoju i poprawy atrakcyjności i funkcjonalności przestrzeni publicznej. Bardzo istotne jest, aby przestrzeń publiczna była przede wszystkim bezpieczna i dostępna dla osób starszych i niepełnosprawnych. Przestrzeń ta powinna pełnić funkcje rekreacyjne, kulturowe, a także integracyjne. Na terenie Gminy Radziejowice występują ciekawe miejsca, które mogą zachęcać do aktywnego spędzania czasu wolnego oraz integrowania się mieszkańców. Utrudnieniem do korzystania z tych miejsc jest słabo rozwinięty transport zbiorowy oraz braki infrastrukturalne systemu transportowego na terenie Gminy Radziejowice. Bardzo często najmłodsi mieszkańcy Gminy Radziejowice, po zakończonych zajęciach szkolnych nie mają możliwości korzystania z oferty zajęć pozalekcyjnych, ponieważ nie mają możliwości dotarcia w inne części gminy, a podróż rowerem czy pieszo może być niebezpieczna. Dlatego bardzo ważne jest stworzenie sprawnego, bezpiecznego i dostępnego systemu transportowego, który wraz z funkcjonalną przestrzenią publiczną stworzą miejsce integracji mieszkańców, co z kolei wpłynie na ograniczenie stopnia wykluczenia społecznego mieszkańców.

SKALA 1:90 000

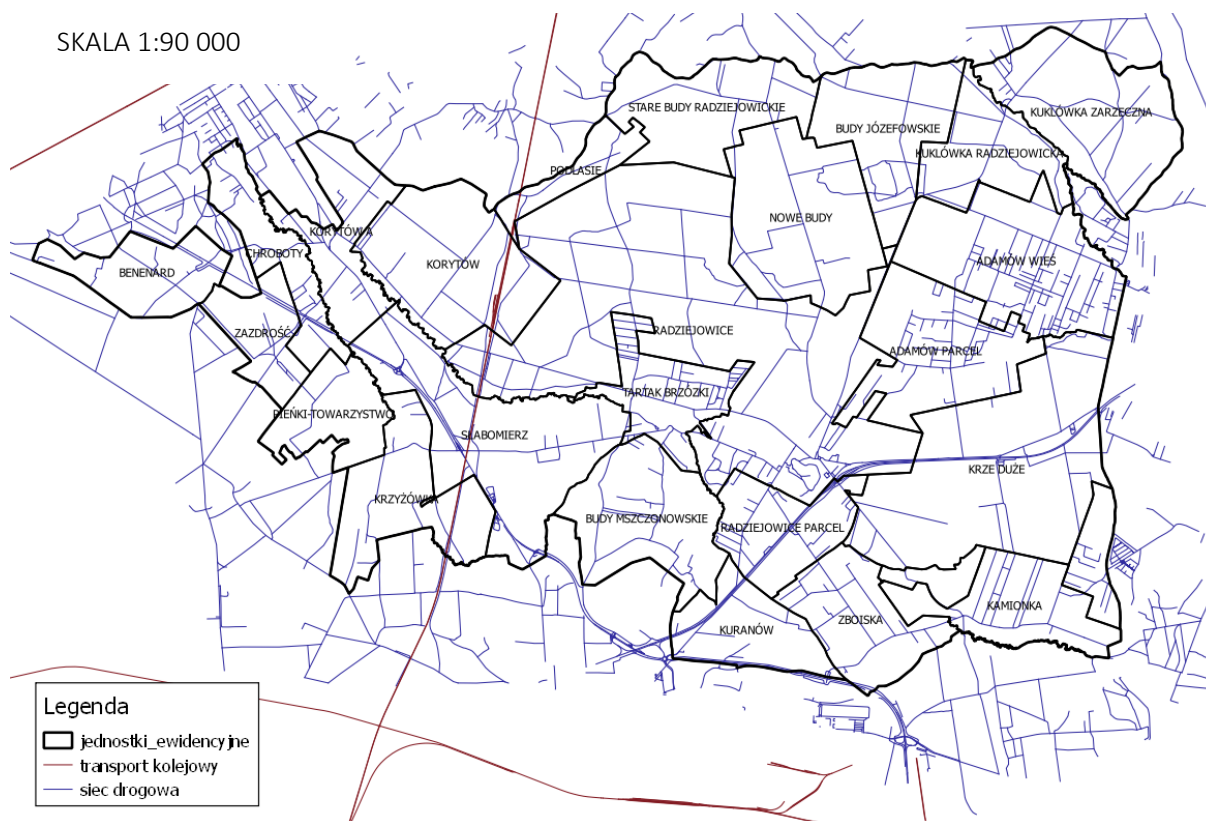

Rysunek 14. Potencjał rozwojowy w zakresie przestrzeni publicznej (źródło: opracowanie własne)

Na terenie Gminy Radziejowice obszarami o największym potencjale w zakresie przestrzeni publicznej jest sołectwo Radziejowice, ze względu na centralne położenie. Ponadto, w Radziejowicach występują obszary o wysokich walorach turystycznych i krajobrazowych. Pozostałymi obszarami o znacznym potencjale rozwojowym w zakresie poprawy estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej są Kuklówka Zarieczna, Kuklówka Radziejowicka oraz Budy Józefowskie, ze względu na występowanie obiektów publicznych, które mogą stanowić miejsce integracji społecznej mieszkańców.

POTENCJAŁ ROZWOJOWY W ZAKRESIE TRANSPORTU I KOMUNIKACJI

Gmina Radziejowice posiada duży potencjał rozwojowy w zakresie transportu i komunikacji. Gęsta sieć dróg gminnych, powiatowych i tranzytowych ułatwia komunikację wewnątrzgminną oraz poza jej granicę. Niestety, wraz z rozwojem sieci dróg oraz wzrostem natężenia ruchu pojazdów na drogach przyczynia się to do większej liczby zdarzeń drogowych, a także zwiększonej emisji liniowej.

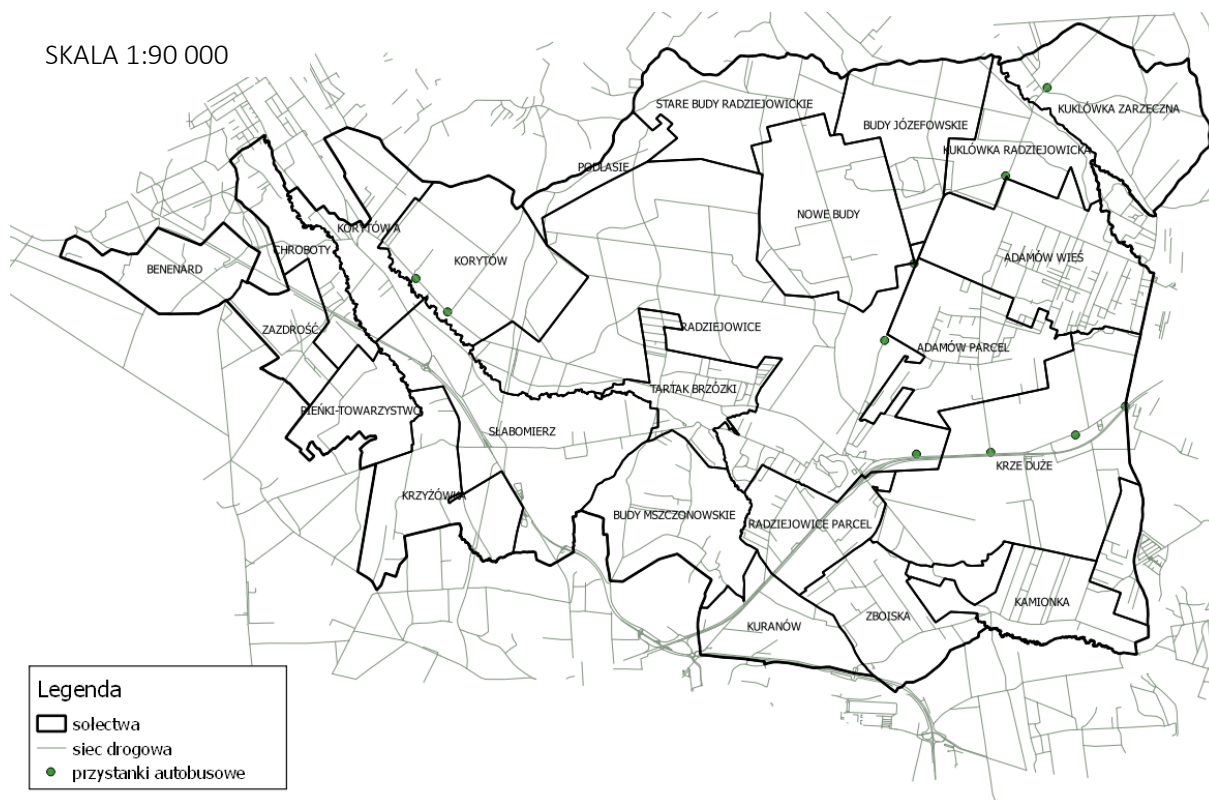

Rysunek 15. Potencjał rozwojowy w zakresie transportu i komunikacji (źródło: opracowanie własne)

BARIERY

Brak rozwiązań infrastrukturalnych w zakresie bezpiecznego transportu pieszego i rowerowego, a także brak rozwiniętego systemu transportu zbiorowego powoduje niski poziom aktywności mieszkańców

w życiu społecznym gminy. Bardzo często mieszkańcy po powrocie ze szkoły lub pracy nie mają możliwości dotarcia do innych części gminy, co przyczynia się do wzrostu poziomu izolacji mieszkańców. Zapewnienie bezpiecznego, dostępnego i funkcjonalnego systemu transportowego sprawi, iż miejsca o dużych walorach przyrodniczych i kulturowych Gminy będą częściej uczęszczane przez mieszkańców. Dodatkowo, promocja Gminy przyczyni się do większego utożsamiania się mieszkańców z miejscem zamieszkania. Mieszkańcy chętniej będą angażowali się w sprawy lokalne oraz pomagali sobie nawzajem, co z kolei przyczyni się do poprawy warunków życia osób o trudniejszej sytuacji życiowej.

Rysunek 16. Potencjał rozwojowy w zakresie transportu i komunikacji (źródło: opracowanie własne)

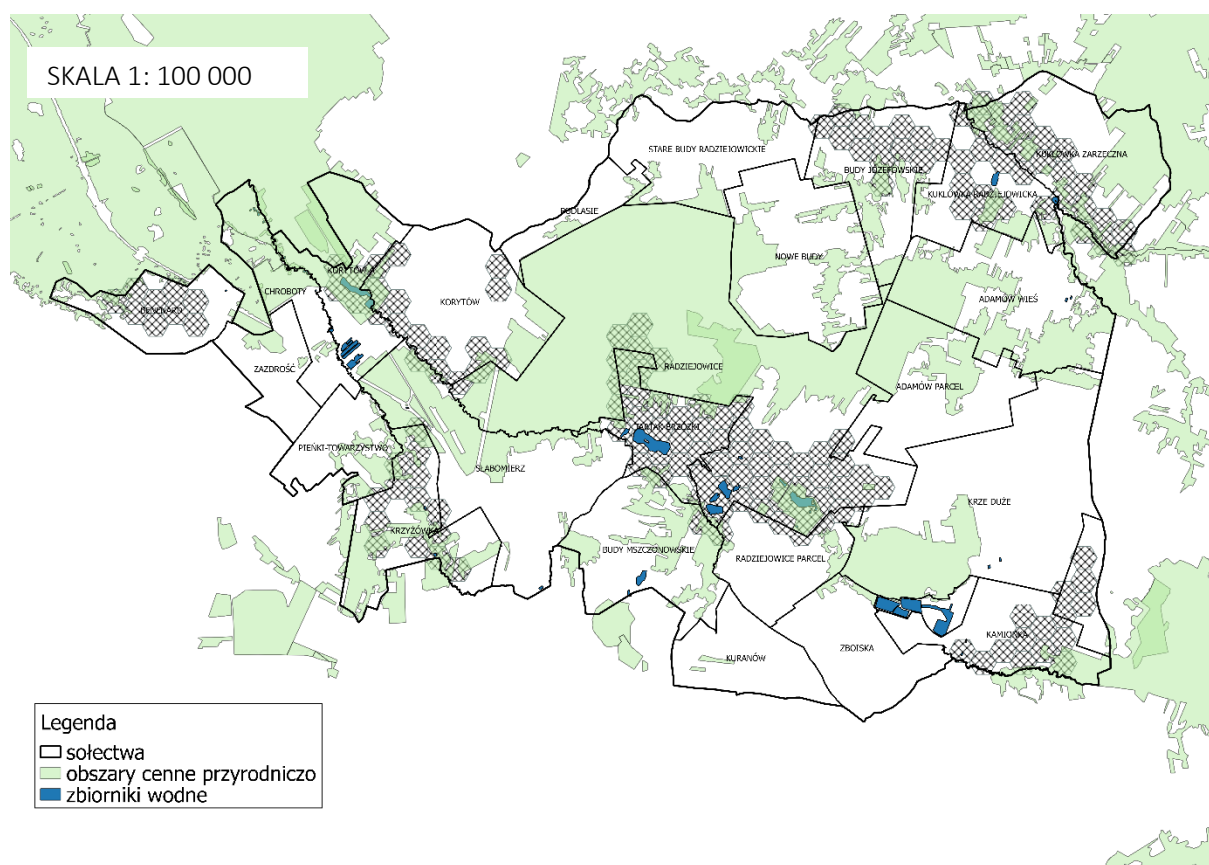
Powyższy rysunek przedstawia rozmieszczenie przystanków autobusowych na terenie Gminy Radziejowice. Komunikacja zbiorowa na terenie Gminy Radziejowice jest bardzo słabo rozwinięta. Przystanki autobusowe rozmieszczone są wzdłuż dróg tranzytowych. Taka lokalizacja stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa osób podróżujących pieszo, wynikające z braku odpowiedniej infrastruktury oświetleniowej, braku chodników przystosowanych do osób niepełnosprawnych oraz braku ścieżek rowerowych.

Gmina Radziejowice podejmuje działania zwiększające poziom bezpieczeństwa drogowego oraz ograniczające emisję szkodliwych gazów i pyłów z transportu. Niezwykle istotne jest wprowadzanie takich działań przy jednoczesnym uwzględnianiu lokalnych potencjałów w tym zakresie. Dlatego też, na przykład działania w zakresie rozwoju parkingów lokalizowane powinny być w taki sposób, aby umożliwiać korzystanie z transportu zbiorowego. Działania w zakresie modernizacji oświetlenia ulicznego, w pierwszej

kolejności powinny być realizowane na odcinkach o największym natężeniu ruchu drogowego, gdzie bezpieczeństwo pieszych jest zagrożone. W zakresie komunikacji rowerowej, należy brać pod uwagę lokalizację ścieżek rowerowych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych (przy zachowaniu zasad bezpieczeństwa), umożliwiając mieszkańcom poruszanie się rowerem do szkoły lub pracy. Odpowiednia infrastruktura umożliwiająca pozostawienie roweru pod miejscem pracy lub szkołą na pewno zachęci mieszkańców do korzystania z takiej formy transportu.

POTENCJAŁ ROZWOJOWY W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY

Zgodnie z danymi GUS, lesistość Gminy Radziejowice wynosi 25,2%. Wartość ta jest wyższa od wartości w województwie mazowieckim (23,1%). Gmina Radziejowice posiada duży potencjał rozwojowy w zakresie promowania obszarów cennych przyrodniczo oraz edukacji ekologicznej mieszkańców. Odpowiednia strategia promocji obszarów cennych przyrodniczo połączona z funkcjonalną i dostępną przestrzenią publiczną umożliwi stworzenie ciekawych i atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego. Wszystko to sprawi, iż mieszkańcy będą utożsamiali się z miejscem zamieszkania oraz chętniej będą spędzali czas w granicach Gminy Radziejowice. Ponadto, walory turystyczne, krajobrazowe i przyrodnicze przyczynią się do wzrostu atrakcyjności Gminy Radziejowice na tle powiatu żyrardowskiego oraz województwa mazowieckiego.

Rysunek 17. Potencjał rozwojowy w zakresie ochrony przyrody (źródło: opracowanie własne)

Powyższy rysunek przedstawia tereny leśne oraz zbiorniki wodne na obszarze Gminy Radziejowice. Największym obszarem leśnym może pochwalić się sołectwo Radziejowice. Obszarami o dużych wartościach przyrodniczych są także tereny sołectw: Korytów A, Kukłówka Zarieczna, Kukłówka Radziejowicka oraz Tartak Brzózki. Bardzo interesujące dla turystów są także malownicze dolinki rzek: Pisi Gągolino – przepływającej m.in. Radziejowice, Korytów oraz rzeki Pisi Tucznej. Dodatkową atrakcją tego obszaru są zbiorniki wodne: Korytów, Hamernia – Tartak Brzózki, Stawy Borki oraz staw w zespole parkowo-pałacowym w Radziejowicach.

Dodatkową atrakcją tego obszaru są zbiorniki wodne: Korytów, Hamernia – Tartak Brzózki, Stawy Borki oraz staw w zespole parkowo-pałacowym w Radziejowicach.

7. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Przeprowadzona diagnoza poprzedzająca wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w Gminie Radziejowice wykazała, że na terenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji oraz obszaru zdegradowanego, z którym ten obszar jest powiązany występują następujące rozliczne problemy, stanowiące podstawę do podjęcia działań rewitalizacyjnych. Zidentyfikowana skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w Gminie Radziejowice jest następująca:

POTRZEBY SPOŁECZNE

- PS-1. Ograniczenie stopnia wykluczenia społecznego osób chorych oraz niepełnosprawnych;
- PS-2. Pomoc rodzinom oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- PS-3. Poprawa aktywności społecznej i integracji mieszkańców gminy.

POTRZEBY GOSPODARCZE

- PG-1. Poprawa kondycji i rozwój podmiotów gospodarczych;
- PG-2. Wzmacnianie przedsiębiorczości i kreatywności wśród mieszkańców.

POTRZEBY PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE

- PP-F-1. Poprawa funkcjonalności i dostępności budynków publicznych oraz przestrzeni publicznych;
- PP-F-2. Poprawa mobilności na terenie gminy oraz poprawa bezpieczeństwa drogowego;
- PP-F-3. Wzrost bezpieczeństwa publicznego.

POTRZEBY ŚRODOWISKOWE	
	PŚ-1. Redukcja emisji liniowej; PŚ-2. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców.
POTRZEBY TECHNICZNE	
	PT-1. Poprawa stanu technicznego budynków publicznych; PT-2. Niwelowanie barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej.

8. Wskazanie obszaru rewitalizacji

Synteza wyników uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy oraz badań ilościowych i jakościowych obecnej sytuacji w Gminie Radziejowice doprowadziły do wyodrębnienia obszaru rewitalizacji na terenie gminy, który cechuje się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów, jak również znacznym potencjałem rozwojowym. Obok kryterium wysokiego stopnia degradacji przy wyborze obszarów rewitalizacji istotnym czynnikiem była identyfikacja możliwie szerokiego spektrum możliwości realizacji potencjalnych działań naprawczych, zarówno działań tak zwanych miękkich, jak i twardych, mogących także oddziaływać w jak najszerszym zasięgu, stwarzając realną możliwość kreowania pozytywnych zmian na obszarze zdegradowanym, a w konsekwencji pozytywnie wpływać na kondycję gminy.

Granice obszaru rewitalizacji wyznaczono wzdłuż granic nieruchomości znajdujących się w posiadaniu Gminy Radziejowice, ze względu na liczne protesty mieszkańców dotyczące położeniach ich nieruchomości w obszarze rewitalizacji.

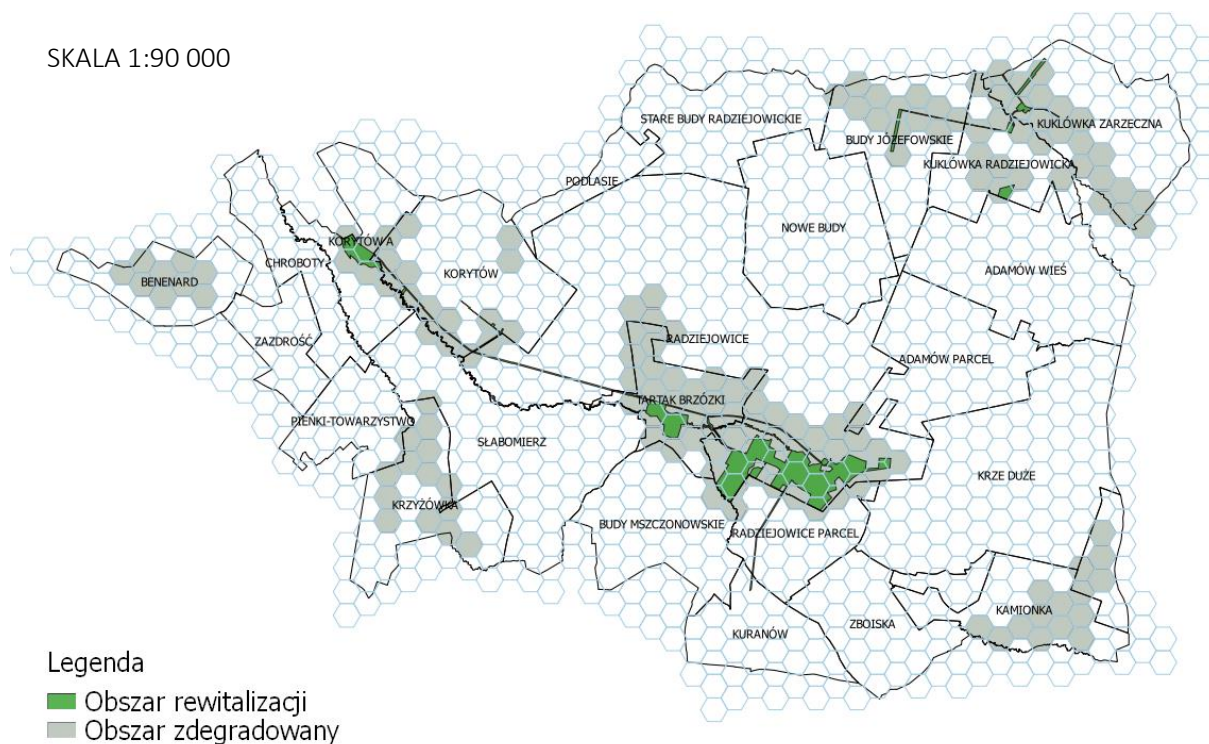
Wyznaczono obszar rewitalizacji o łącznej powierzchni 1,20 km² (tj. 1,64% powierzchni gminy), zamieszkały przez 331 osób (tj. 6,23% populacji gminy). Składa się on z 7 podobszarów.

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Tabela 27: Wskaźniki charakteryzujące obszar rewitalizacji Gminy Radziejowice (opracowanie własne)

	Powierzchnia [km]	Udział w powierzchni Gminy [%]	Liczba mieszkańców	Udział w liczbie mieszkańców Gminy [%]
Gmina Radziejowice	73,01	100%	5312	100%
Obszar rewitalizacji	1,20	1,64%	331	6,23%
Podobszar A - Radziejowice	0,78	1,07%	210	3,95%
Podobszar B - Korytów A	0,10	0,14%	10	0,19%
Podobszar C - Korytów	0,05	0,07%	2	0,04%
Podobszar D - Kuklówka Zarieczna	0,04	0,05%	25	0,47%
Podobszar E - Kuklówka Radziejowicka	0,04	0,05%	7	0,13%
Podobszar F - Budy Józefowskie	0,03	0,04%	2	0,04%
Podobszar G - Tartak Brzózki	0,16	0,22%	75	1,41%

Poniższa mapa prezentuje rozmieszczenie obszaru rewitalizacji w układzie przestrzennym gminy oraz w odniesieniu do wyznaczonych obszarów zdegradowanych.

Rysunek 18. Obszar rewitalizacji Gminy Radziejowice (źródło: opracowanie własne)

PODOBSZAR A – RADZIEJOWICE

Radziejowice znajdują się w centralnej części gminy, sąsiadują z następującymi sołectwami: Stare Budy Radziejowskie, Nowe Budy, Adamów-Parcel, Krze Duże, Radziejowice-Parcel, Tartak Brzózki, Korytów i Podlasie. Sołectwo to zajmuje największą powierzchnię na terenie Gminy - 12,15 km². Na terenie Radziejowic znajduje się m.in. zespół pałacowo-parkowy.

Powierzchnia podobszaru	Liczba ludności podobszaru
0,78 km ²	210

OBSZAR REWITALIZACJI GMINY RADZIEJOWICE - PODOBSZAR A - RADZIEJOWICE

Legenda

- Obszar rewitalizacji
- Obszar zdegradowany

PODOBSZAR B – KORYTÓW A

Sołectwo Korytów A zajmuje powierzchnię 2,02 km² i znajduje się w zachodniej części gminy Radziejowice. Korytów A sąsiaduje z następującymi sołectwami: Chroboty, Słabomierz i Korytów.

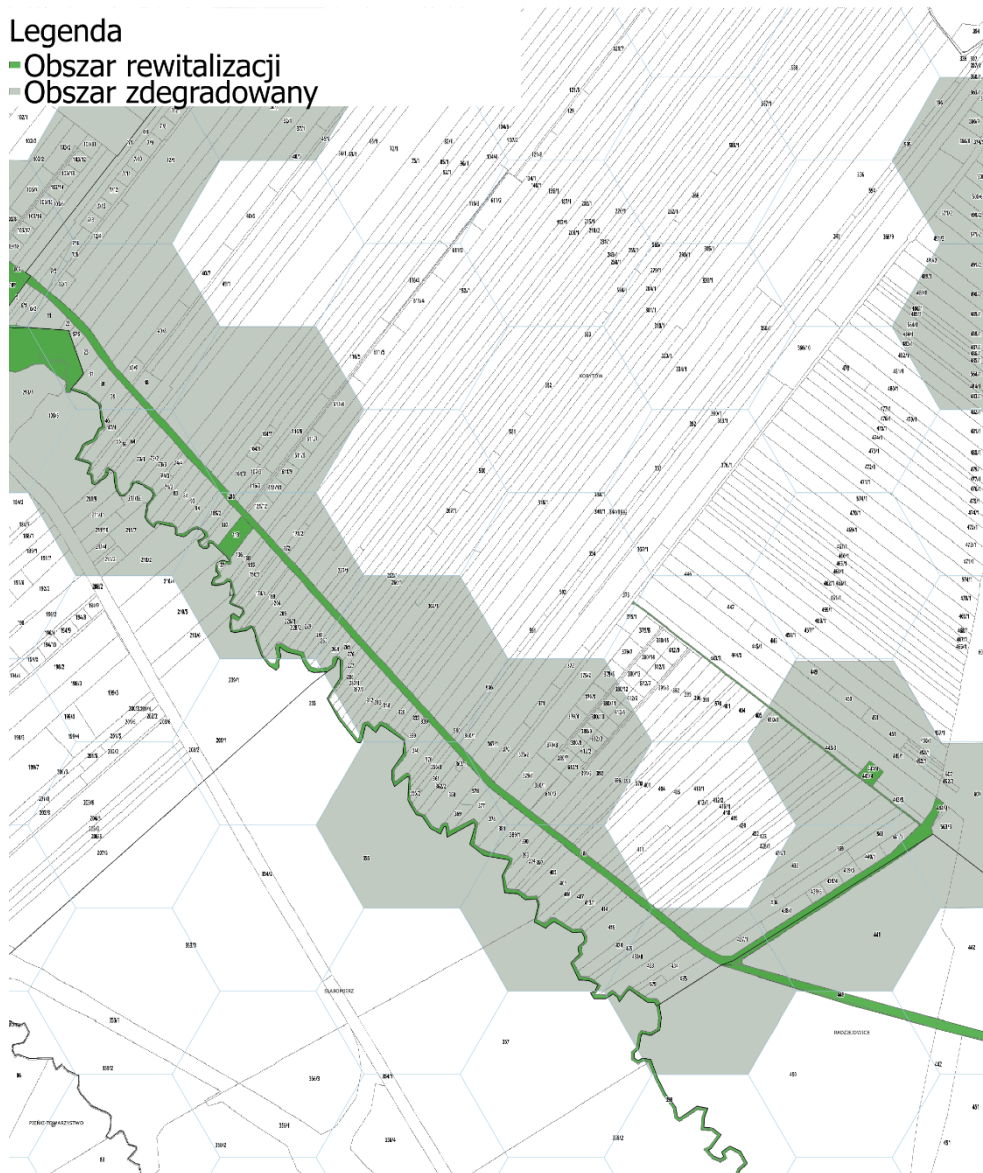

PODOBSZAR C – KORYTÓW

Sołectwo Korytów położone jest w zachodniej części gminy Radziejowice, zajmuje powierzchnię 3,50 km². Korytów sąsiaduje z: Korytowem A, Słabomierzem, Radziejowicami i Podlasiem. Przez wieś przepływa rzeka Pisia Gągolina i Okrzesza.

Powierzchnia podobszaru	Liczba ludności podobszaru
0,05 km ²	2

OBSZAR REWITALIZACJI GMINY RADZIEJOWICE - PODOBSZAR C - KORYTÓW

PODOBSZAR D – KUKLÓWKA ZARZECZNA

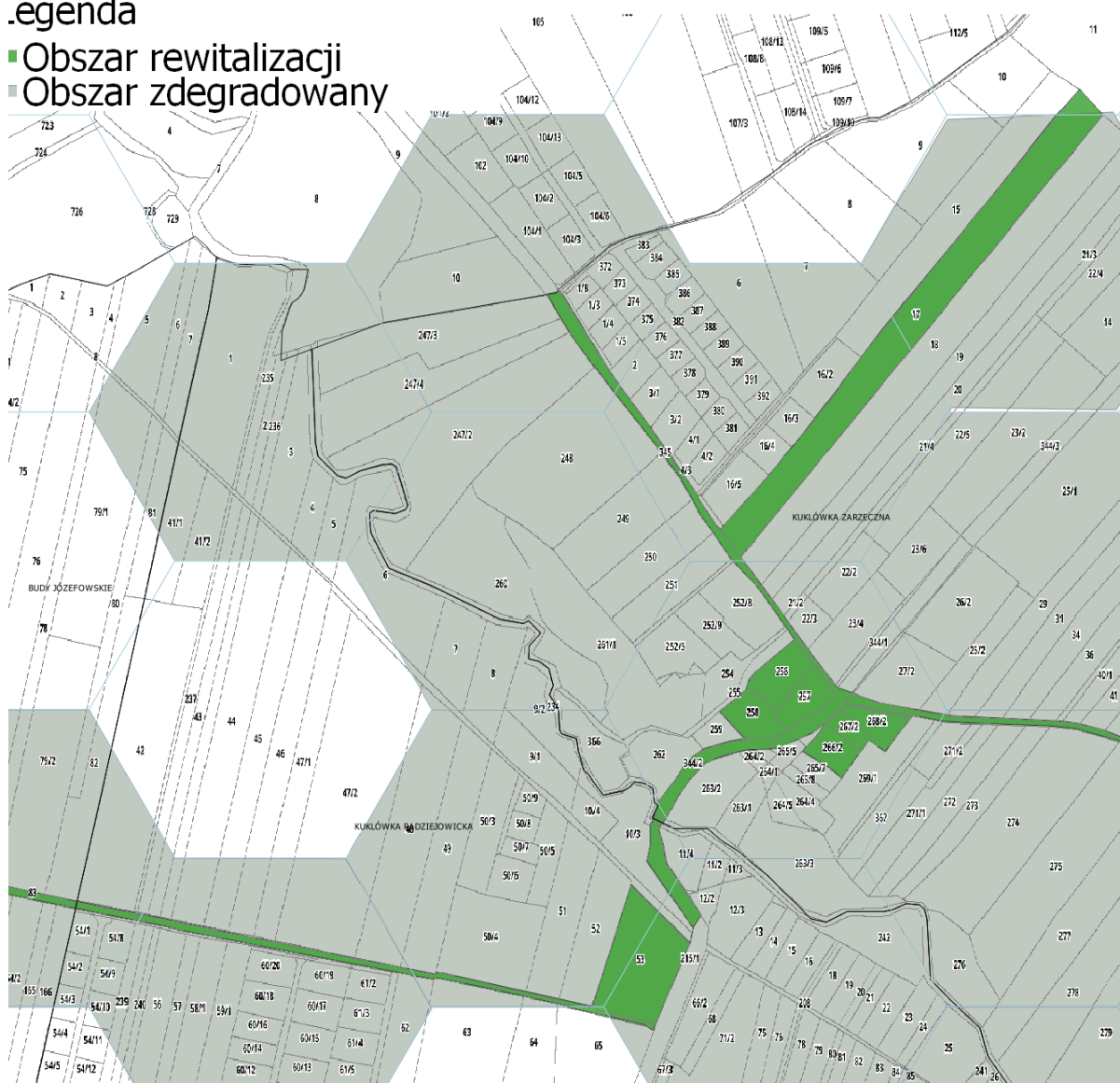
Sołectwo Kuklówka Zarzeczna znajduje się we wschodniej części gminy Radziejowice, graniczy jedynie z sołectwem Kuklówka Radziejowicka. Miejscowość zajmuje powierzchnię 3,41 km².

Powierzchnia podobszaru	Liczba ludności podobszaru
0,04 km ²	25

OBSZAR REWITALIZACJI GMINY RADZIEJOWICE - PODOBSZAR D - KUKLÓWKA ZARZECZNA

legenda

- Obszar rewitalizacji
- Obszar zdegradowany

PODOBSZAR E – KUKLÓWKA RADZIEJOWICKA

Kukłówka Radziejowicka zajmuje powierzchnię 1,97 km², sąsiaduje z sołectwem Kukłówka Zarzeczna, Budy Józefowskie i Adamów-Wieś. W Kukłówce Radziejowickiej funkcjonuje Muzeum Lwowa i Kresów, w bardzo wiernie odtworzonej kopii dworku kresowego z 1827 roku, a także szkoła Podstawowa im. Józefa Chełmońskiego.

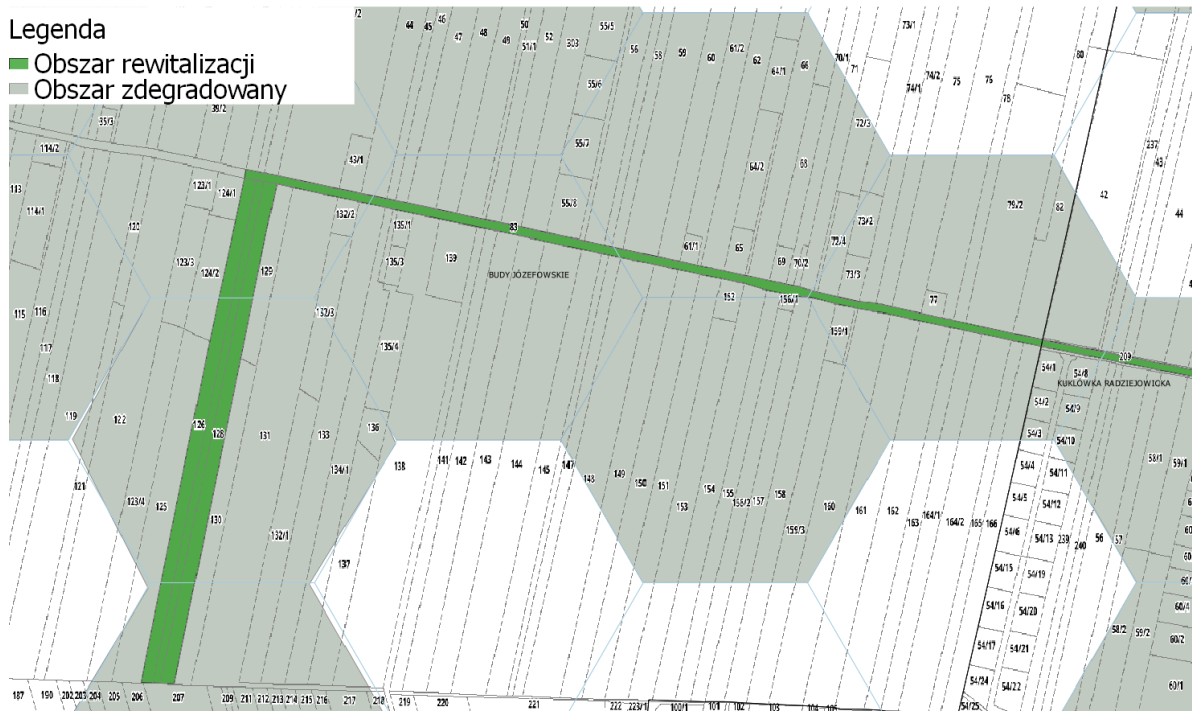

PODOBSZAR F – BUDY JÓZEFOWSKIE

Sołectwo Budy Józefowskie zlokalizowane są we wschodniej części gminy Radziejowice, zajmują powierzchnię 2,58 km². Miejscowość graniczy z sołectwem Stare Budy Radziejowskie, Nowe Budy, Adamów-Wieś i Kuklówka Radziejowska.

Powierzchnia podobszaru	Liczba ludności podobszaru
0,03 km ²	2

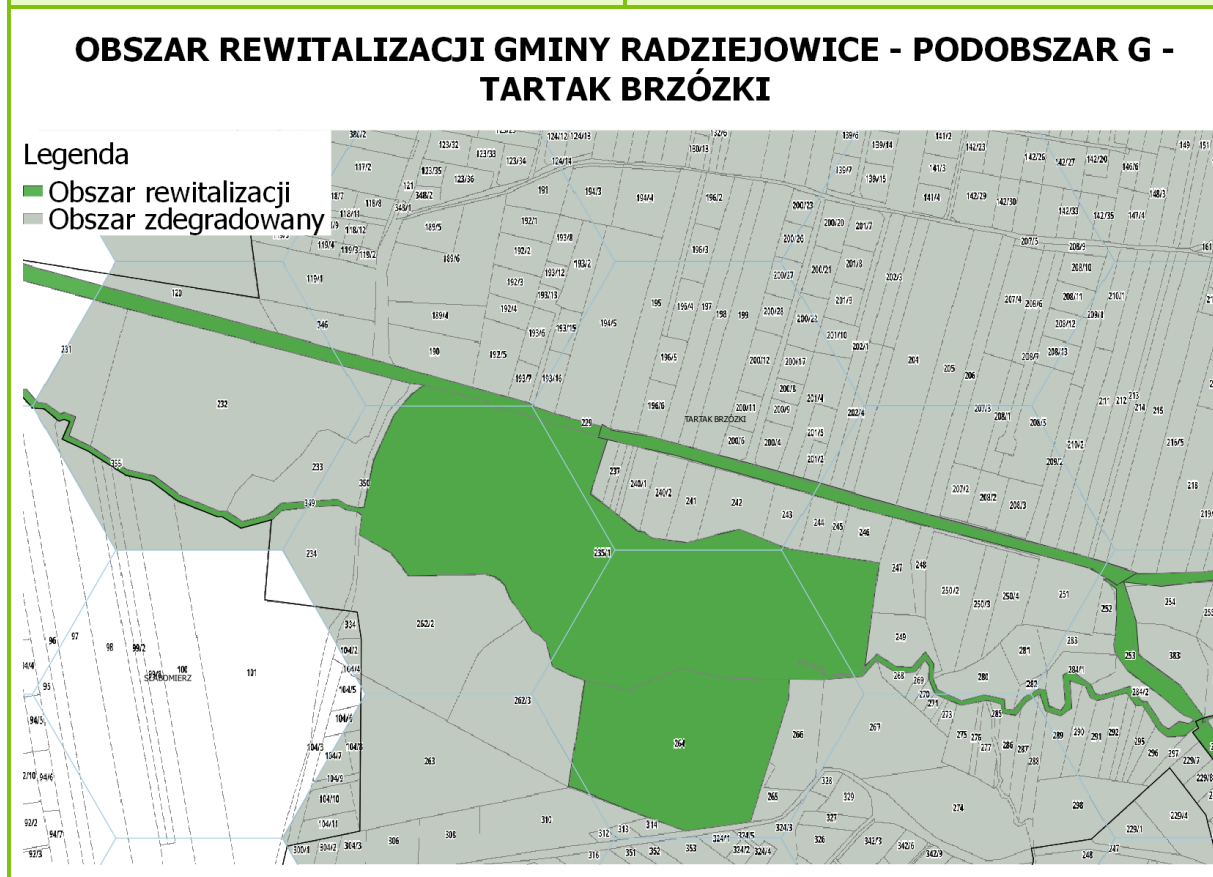
OBSZAR REWITALIZACJI GMINY RADZIEJOWICE- PODOBSZAR F - BUDY JÓZEFOWSKIE

PODOBSZAR G – TARTAK BRZÓZKI

Miejscowość Tartak Brzózki zlokalizowana jest w centralnej części Gminy Radziejowice, zajmuje powierzchnię 1,74 km². Sołectwo sąsiaduje z Radziejowicami, Budami Mszczonowskimi oraz Słabomierzem. Przez teren sołectwa przepływa rzeka Pisia Gągolina.

Powierzchnia podobszaru	Liczba ludności podobszaru
0,16 km ²	75

Spis tabel

Tabela 1. Wykaz wskaźników użytych do opracowania diagnozy wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (źródło: opracowanie własne na podstawie otrzymanych danych)	8
Tabela 2: Procentowy udział poszczególnych grup wiekowych na terenie poszczególnych sołectw Gminy Radziejowice w 2015 roku (opracowanie własne)	13
Tabela 3 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców danego sołectwa (źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Urzędu Gminy Radziejowice)	14
Tabela 4. Liczba świadczeń przyznanych przez OPS z podziałem na powód pozostawania w trudnej sytuacji życiowej w 2015 roku (źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowicach)	16
Tabela 5. Liczba świadczeń przyznanych przez OPS z podziałem na powód pozostawania w trudnej sytuacji życiowej	17
Tabela 6. Pomoc społeczna na terenie Gminy Radziejowice w podziale na poszczególne sołectwa (źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowicach)	18
Tabela 7. Wybrane zjawiska społeczne w gminie Radziejowice w porównaniu do powiatu oraz województwa w 2015 roku (źródło: opracowanie na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych) .	21
Tabela 8. Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci (źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych)	22
Tabela 9. Charakterystyka bezrobocia na terenie gminy Radziejowice – stan na 31.12.2015 rok (źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żyrardowie)	22
Tabela 10. Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców poszczególnych sołectw Gminy Radziejowice (źródło: UG Radziejowice)	23
Tabela 11. Frekwencja wyborcza na terenie województwa, powiatu i Gminy Radziejowice w 2015 roku (źródło: dane PKW)	25
Tabela 12. Frekwencja wyborcza na terenie poszczególnych sołectw Gminy Radziejowice w 2015 roku (źródło: PKW)	25
Tabela 13. Zestawienie wskaźników cząstkowych oraz wskaźnika syntetycznego podsumowujące dla sfery społecznej (źródło: opracowanie własne)	30
Tabela 14. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na terenie województwa, powiatu i Gminy Radziejowice (źródło: Bank Danych Lokalnych)	32
Tabela 15. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Radziejowice w 2015 roku (źródło: dane UG Radziejowice)	33
Tabela 16. Zestawienie wskaźników dotyczących problemów gospodarczych (źródło: opracowanie własne)	34

Tabela 17. Emisja liniowa na terenie poszczególnych sołectw Gminy Radziejowice (źródło: opracowanie własne na podstawie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Radziejowice).....	39
Tabela 18. Masa wyrobów azbestowych na terenie województwa, powiatu i Gminy Radziejowice (źródło: www.bazaazbestowa.gov.pl)	42
Tabela 19. Liczba budynków z pokryciem azbestowym na terenie poszczególnych sołectw Gminy Radziejowice (źródło: UG Radziejowice)	42
Tabela 20. Liczba zdegradowanych budynków użyteczności publicznej na km ² na terenie sołectw Gminy Radziejowice (źródło: dane UG Radziejowice)	45
Tabela 21. Stopień degradacji budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Radziejowice (źródło: dane Urzędu Gminy Radziejowice)	48
Tabela 22. Charakterystyka sieci gazowej, wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Radziejowice (źródło: dane GUS).....	50
Tabela 23. Liczba dróg lokalnych na terenie poszczególnych sołectw Gminy Radziejowice (źródło: UG Radziejowice).....	50
Tabela 24: Zestawienie wskaźników charakteryzujących pozostałe zjawiska kryzysowe na terenie Gminy Radziejowice (źródło: opracowanie własne).....	52
Tabela 25. Miejsce zamieszkania ankietowanych (źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o. na podstawie przeprowadzonej ankietyzacji)	57
Tabela 26. Wartości wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej oraz dla pozostałych zjawisk (opracowanie własne).....	60
Tabela 27: Wskaźniki charakteryzujące obszar rewitalizacji Gminy Radziejowice (opracowanie własne)	70

Spis rysunków

Rysunek 1. Podział Gminy Radziejowice na sołectwa z zastosowaną siatką heksagonalną (źródło: opracowanie własne).....	9
Rysunek 2. Podział gminy Radziejowice na sołectwa (źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o.)	10
Rysunek 3. Położenie gminy Radziejowice na tle sąsiednich gmin (źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o.)	11
Rysunek 4. Liczba mieszkańców gminy Radziejowice w zależności od płci i przedziału wiekowego, stan na 31.12.2015 (źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o. na podstawie danych UG Radziejowice).....	13
Rysunek 5. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na terenie Gminy Radziejowice w latach 2010-2015 (źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o. na podstawie danych GUS)	23

Rysunek 6. Obszary o nasilonych zjawiskach w sferze społecznej na terenie Gminy Radziejowice (źródło: opracowanie własne)	31
Rysunek 7. Rozkład stężeń PM10 – rok na obszarze województwa mazowieckiego, cel: ochrona zdrowia (źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – raport za rok 2015)	37
Rysunek 8. Rozkład stężeń PM2,5 – rok na obszarze województwa mazowieckiego, cel: ochrona zdrowia (źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – raport za rok 2015)	38
Rysunek 9. Charakterystyka mieszkańców biorących udział w badaniu ankietowym (źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o. na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego).....	56
Rysunek 10. Ocena funkcjonowania aspektów gminy Radziejowice wpływających na warunki życia mieszkańców (źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o. na podstawie przeprowadzonej ankietyzacji)	58
Rysunek 11. Zjawiska kryzysowe w sferze społecznej oraz w pozostałych sferach na terenie Gminy Radziejowice (źródło: opracowanie własne)	61
Rysunek 12. Obszar zdegradowany Gminy Radziejowice (źródło: opracowanie własne)	62
Rysunek 13. Potencjał rozwojowy w zakresie kapitału społecznego (źródło: opracowanie własne)	63
Rysunek 14. Potencjał rozwojowy w zakresie przestrzeni publicznej (źródło: opracowanie własne)	64
Rysunek 15. Potencjał rozwojowy w zakresie transportu i komunikacji (źródło: opracowanie własne)	65
Rysunek 16. Potencjał rozwojowy w zakresie transportu i komunikacji (źródło: opracowanie własne)	66
Rysunek 17. Potencjał rozwojowy w zakresie ochrony przyrody (źródło: opracowanie własne)	67
Rysunek 18. Obszar rewitalizacji Gminy Radziejowice (źródło: opracowanie własne)	70